

Universitetsnytt

FÖR MEDARBETARNA VID STOCKHOLMS UNIVERSITET | SEPTEMBER 2012 | NR 4

Språkentusiasm som smittar

I SPETSEN FÖR
ARKTISEXPEDITION

+

Universitetet i
Almedalen

Sommarskola lockade

Våga satsa!

FORSKNINGSPROPOSITIONEN KOMMER i oktober är det sagt, eller Forsknings- och innovationspropositionen som den egentligen ska heta. Tidigare, ända fram till sommaren, har signalerna från Utbildningsdepartementet gått ut på att vi inte ska räkna med några större höjningar av forskningsresurserna. Det blir specialsatsningar på ESS, MAX IV och SciLifeLab men knappast någon höjning av fakultetsanslagen. Så har budskapet varit. Vi fick ju en så avsevärd höjning i förra forskningspropositionen att de stora universiteten ännu inte lyckats använda alla de nya pengarna utan sparat i allt mer omfattande myndighetskapital.

I augusti kom det nya glädjande signaler från såväl statsministern som utbildningsministern i sina sommartal. Det ska bli nya rejäla satsningar på forskning. Resurserna ska gå till den bästa forskningen. Det måste betyda att

Stockholms universitet kommer att få en bra förstärkning. Vi har också som de andra universiteten ett stort myndighetskapital att ta av. Jag räknar även med ytterligare tillskott från andra externa källor som jag inte kan precisera när detta skrivs, men som kan vara klart när detta läses, eller senare i höst.

Min slutsats är att forskningsfinansieringen vid Stockholms universitet aldrig har varit bättre än den ser ut att bli de kommande åren. Visst kan det se olika ut på olika institutioner och institut, och situationen kan vara mycket annorlunda när det gäller grundutbildningen, men vid årsskiftet hade 9 av 10 institutioner sparade forskningsresurser, och då menar jag fakultetsanslag, inte sparade forskningsbidrag, som det också finns mycket av.

Mitt budskap till prefekter och föreståndare är: Våga satsa! Det är en usel strategi att spara

forskningsmedel på hög. Då får vi inga nya. Lyssna på förslagen från institutionens medarbetare och forskare. Många önskemål kommer till mig som ansökningar av olika slag, och jag konstaterar ofta att institutionen själv har möjlighet att ta den önskade utgiften. Själv skulle jag gärna se många fler postdoktorer, gästforskare och gästprofessorer, gärna kvinnliga sådana. Det behöver vi för att stärka vår internationella ställning. Det är också kostnader som frigörs när gästerna vänder hem. Vi ska våga satsa och kan se framtiden an med tillförsikt!

KÅRE BREMER, REKTOR
rektor@su.se

Citatet

» Vilken svensk ekonom har betytt mest för samhällsutvecklingen från mitten av 1900-talet fram till idag? Svaret är Assar Lindbeck

DAGENS NYHETER samhällsekonomske krönikör Johan Schück, 17 augusti 2012.

Siffran

6465 Så många personer "gillar" Stockholms universitet på Facebook. Universitetets engelska sida på Facebook har ännu fler "likes", 7 637. Siffrorna är från 5 september. På Twitter följer drygt 5 700 personer universitetet..

Innehåll

NYHETER

- 4 Rektorskandidaterna presenterade sig
- 5 Fortsatt underhåll av Arrheniuslaboratorierna
- 6 Rekord i antal sökande
- 7 Sommarskola lockade
- 8 SULCIS förlorar VR-anslag

- 9 Nätverk ska stärka genusforskning
- 10 Webbplatser blir mobila
- 11 Studenter odlar upp gräsmatta

REPORTAGET

- 12 Universitetet i Almedalen

- 16 Över 2 500 forskare i Forskningsdatabasen
- 17 Strindbergsåret fortsätter
- 18 Rekordmånga vid upptakten
- 19 Språkstöd gynnar lärande

PROFLEN

- 20 Franco Pauletto: Språkentusiasm som smittar

FORSKNING

- 22 Forskardagarna
- 24 I spetsen för stor Arktisexpedition

26 NAMN OCH NYTT

29 KALENDERN

30 IN ENGLISH

32 KRÖNIKAN

Universitetsnytt är tidningen för medarbetarna vid Stockholms universitet. Upplagan är 6 800 exemplar.

ADRESS Kommunikationsenheten, Stockholms universitet, 106 91 Stockholm

ANSVARIG UTGIVARE Sofie Mauritzon **REDAKTÖR** Per Larsson

GRAFISK FORM OCH LAYOUT Mator kommunikation

OMSLAGSFOTO Eva Dalin **OMSLAGSBILD** Franco Pauletto undervisar i italienska och belönas med universitetets pedagogiska pris för sin förmåga att entusiasmera studenter.

TRYCK DanagårdLITHO, ett miljöcertifierat tryckeri

ISSN 1103-2375

SYNPUNKTER OCH TIPS? HÖR AV DIG!

Per Larsson,
redaktör
per.larsson@su.se
tfn 08-16 44 64

Nästa nummer kommer ut 31 oktober, manusstopp 11 oktober.

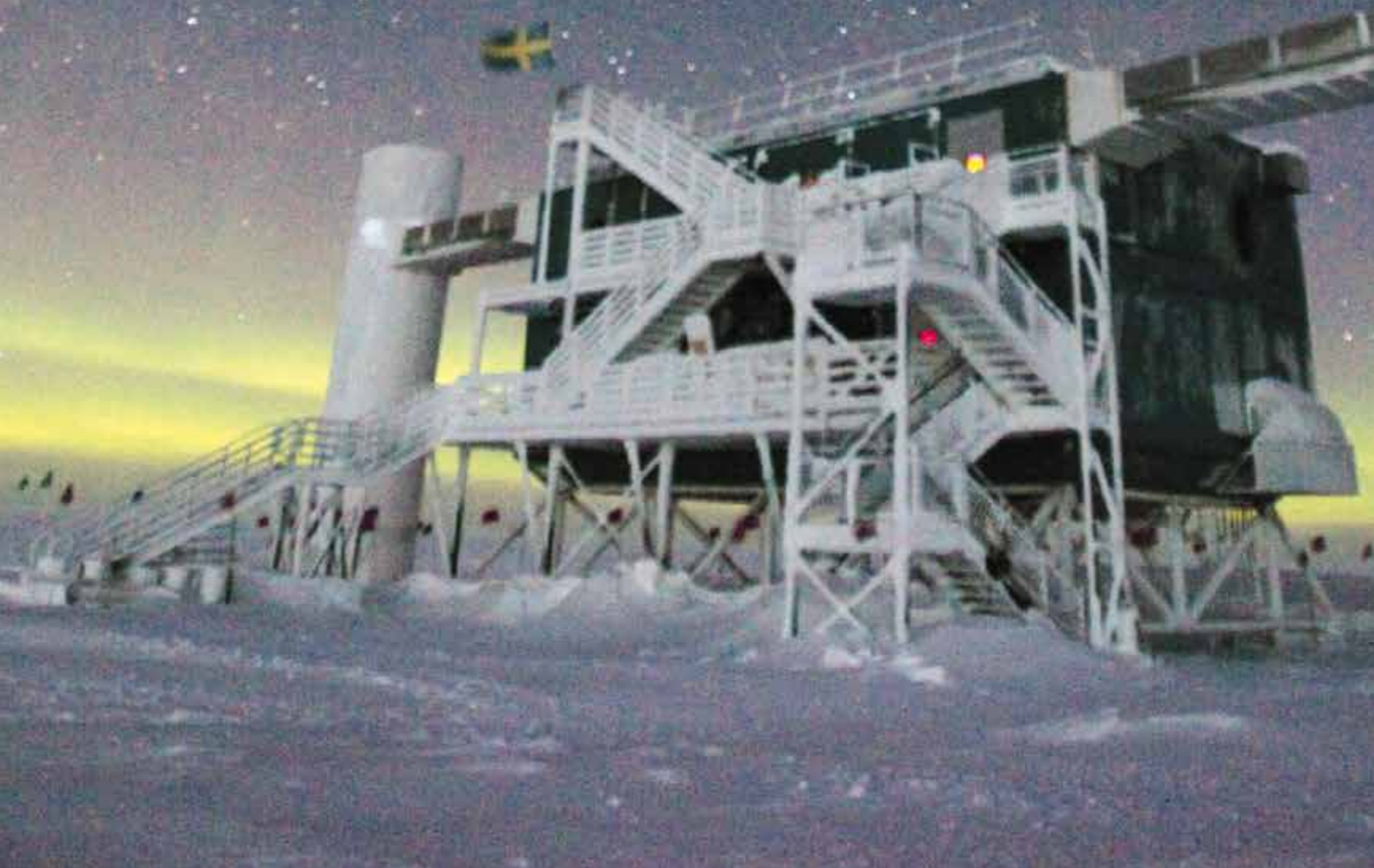

Stockholms universitet

Svensk närvaro vid Sydpolen

ICeCube är ett av världens största forskningsprojekt. Fysiker från bland annat Stockholms universitet försöker i isen vid Sydpolen upptäcka neutriner på väg genom universum. Anläggningen måste även skötas när det är vinter vid Sydpolen – med temperaturer ned mot minus 75 grader Celsius. Sven Lidström från Stockholm är en av de totalt 50 personer av 8 nationaliteter som nu övervintrar vid Sydpolen.

FOTO SVEN LIDSTRÖM

Margaretha Fahlgren och Astrid Söderbergh Widding presenterade sig och svarade på frågor i Aula Magna.

Rektorskandidaterna presenterade sig

DEN 30 AUGUSTI FICK de två kandidaterna till att bli rektor vid Stockholms universitet, Astrid Söderbergh Widding och Margaretha Fahlgren, presentera sig och svara på frågor från medarbetare och studenter i Aula Magna. Därefter utfrågades de av hörandeförsamlingen, den grupp som tillsatts demokratisk med medarbetare och studenter vid universitetet inför rektorsvalet. Efter att ha

sammanträtt beslutade sedan hörandeförsamlingen att rekommendera universitetets rekryteringsgrupp att föreslå universitetsstyrelsen att Astrid Söderbergh Widding blir rektor.

Men ännu återstår flera steg innan det är klart vem som får tillträda som ny rektor den 1 februari 2013. Rekryteringsgruppen är inte bunden att följa hörandeförsamlingen uppfatt-

ning när den lägger sitt förslag till universitetsstyrelsen som beräknas ta beslut vid sammanträdet 28 september. Styrelsens beslut lämnas sedan till regeringen som har det slutliga ordet om vem som utses till rektor.

En längre artikel om kandidaternas presentation och deras cv:n finns att läsa på www.su.se/medarbetare.

PER LARSSON

Tävling ska rekrytera internationella studenter

I mitten av september startar den nätbaserade stipendietävlingen "Challenge Your Perspectives: The Swedish Scholarship Awards 2013". Den vänder sig till amerikanska studenter som är intresserade av att läsa ett masterprogram i Sverige. Syftet är att i USA marknadsföra Sverige som studiedestination med Uppsala, Lunds och Stockholms universitet i spetsen.

I tävlingen i USA utmanas studenterna i att testa kunskap och motivation inom områdena statsvetenskap, internationella relationer och miljö, ämnen som i USA förknippas med Sverige. Stockholms universitet deltar med "International Master's programme in Political Science".

► www.challengeyourperspectives.com

Uggleungar – men inte i holkarna

I våras skrev vi om det uggleprojekt universitetet och Akademiska Hus startat. Holkar sattes upp i vintras för att locka kattugglor att häcka där och därmed bidra till att minska antalet råttor vid universitetet. Vid en kontroll i slutet av våren visade det sig att inga ugglor häckat i holkarna. Däremot har kattugglor häckat på flera andra ställen i området och flera ungar sågs under våren. I höst läggs sågspån i holkarna. Kattugglorna gillar mjukt underlag så det kan kanske förbättra chanserna att få några par som häckar i holkarna i vår.

Fortsatt underhåll av Arrheniuslaboratoriet

FÖRRA HÖSTEN GJORDE fastighetsägaren Akademiska Hus en rutinmässig översyn av Arrheniuslaboratoriet. Man fann då att den utvändiga betongkonstruktionen behövde åtgärdas för hus A-C då vissa utvändiga pelare och balkar visade spår av sprickor. Skadorna har orsakats av kemiska reaktioner i betongen, så kallade alkali-kiselreaktioner, och i spårerna på dessa har det blivit frostsprängning.

Bedömningen då var att underhållsarbete borde påbörjas men att ingen akut fara fanns för att vistas i lokalerna. Som ett första steg i underhållet avlastades en del av betongbalkarna med hjälp av stålpelare på 25 ställen. Angripen betong har knackats bort och samtliga pelartoppar har skyddats provisoriskt.

I början av juni visade nya inspektioner att situationen var allvarligare än vad Akademiska Hus trott vid sin första analys. Ytterligare balkar avlastades med 60 stödpelare på ett 30-tal platser invändigt på översta våningsplanet. Som en säkerhetsåtgärd utrymdes byggnaden under arbetet som tog ett par dagar. När byggnaden öppnades igen den 7 juni innebar det att verksamheten där kan bedrivas som vanligt. Byggnaden är nu stabil och Akademiska Hus fortsätter det påbörjade underhållsarbetet. För vidare information går det bra att kontakta förvaltare Nils Axelsson vid Akademiska Hus på nils.axelsson@akademiskahus.se.

PER LARSSON

Sprickbildning finns i pelare och balkar i Arrheniuslaboratoriet (se bilden högst upp). Reparationerna beräknas vara klara om två år.

Vad orsakar skadorna?

Skadorna är orsakade av inträngande fukt. En så kallad alkalisilika-reaktion sker där kemiska föreningar mellan kisel och syre (silikater) i betongen löses upp av de alkaliska betongporlösningarna. En alkalisilikagel bildas som absorberar vatten vilket vid frost ger en svällning som spräcker sten och betong och leder till armeringskorrosion.

Vad sker framöver?

Under kommande halvår ska de tillfälliga stödpelarna ersättas av snyggare och bättre stålpelare på alla våningsplan för att Akademiska Hus därefter ska kunna påbörja reparationsarbetena på pelare och balkar utvändigt. För att undvika att liknande angrepp återkommer ska alla pelare och balkar på hus A-H skyddas med en plåthatt och behandlas med en gel med Goretex-egenskaper. Arbetet måste ske under det varma halvåret och därför kommer arbetet att avslutas efter sommaren 2014.

Arrheniuslaboratoriet

Arrheniuslaboratoriet ritades av den nyligen bortgångne arkitekten Carl Nyrén och blev färdigt 1973. De utanpåliggande balkarna är karaktäristiska för byggnaden och några år senare tillkom ytterligare byggnader med liknande utseende. Byggnaden har också byggts ut på norra sidan med Kemiska övningslaboratoriet. Arrheniuslaboratoriet ses som ett av de mest konsekventa och arkitektoniskt lyckade exemplen inom strukturalismen.

Än fler studenter. Rekordmånga studenter börjar vid universitetet i höst.

Rekord i antal sökande

EFTER ANDRA URVALET erbjöd Stockholms universitet 26 413 personer plats på sökta kurser och program. Jämfört med 2011 är det en ökning med 12 procent. Det innebär att aldrig tidigare har så många sökt utbildning vid Stockholms universitet som därmed är det svenska lärosäte som kan erbjuda flest studieplatser.

De utbildningar som är mest sökta är i likhet med tidigare år jurist- och psykologprogrammen. Juristprogrammet hade flest sökande med 6 762 till 270 platser, vilket ger 25 sökande per plats. Psykologprogrammet hade flest sökande per plats med 4 204 sökande till 46 platser, alltså 105 per plats. Vid Stockholms universitet var totalt 2 018 sökalternativ (kurser och program) sökbara via NyA inför höstterminen 2012.

Trend med sena ansökningar

En trend är att sökande är snabba med att göra tillägg i sina ansökningar. Av sökande som har blivit strukna på grund av att de hade glömt att tacka ja går många omgående in och gör en återanmälan som då blir en så kallad sen anmälan.

– De sökande är överlag breda i sina val av utbildningar och det är inte ovanligt att se ansökningar med över 20 mycket olika sökta alternativ. Sökande i dag är inte statiska och de använder sig av möjligheterna till att göra sena ansökningar precis på det sätt som systemet ger möjligheter till, säger Stefan Ekdahl vid Sektionen för antagning och högskoleprov.

Totalt är nära 247 000 personer antagna till studier vid landets lärosäten under hösten, enligt Verket för högskoleservice. Jämfört med föregående år är det en mindre minskning på nationell nivå. **VIKTOR SANDQVIST**

HSV kritiserar juristexamen

DEN 5 SEPTEMBER LÄMNADE Högskoleverket (HSV) besked om resultaten av granskningen av landets juristutbildningar. Juristexamen vid Stockholms universitet får bedömningen ”mycket hög kvalitet” för ett av åtta examensmål, bedömningen ”hög kvalitet” för fem examensmål och kritik avseende två examensmål. Högskoleverkets samlade bedömning för utbildningen är ”bristande kvalitet”.

Jonas Ebbesson, dekan för Juridiska fakulteten, säger att HSV:s kritik på de två

punkterna främst avser förhållanden som inte längre gäller.

– HSV lägger stor vikt vid examensarbetena och där hade vi redan tidigare uppmärksammat att kvalitetskontrollen behövde förbättras. Juridiska fakulteten genomförde därför den största förändringen någonsin för examensarbeten hösten 2011.

De uppsatser som granskades av HSV omfattades inte av den nya kontrollen eftersom de hade examinerats hösten 2010 och våren 2011. Samtliga uppsatser som exami-

neras sedan hösten 2011 omfattas av de nya reglerna.

– Vi har nu en tydlig uppdelning mellan handledares och examinatorers roll, tydligare gränser för tidsåtgången för studenterna och mer tid för handledning och examination än tidigare, säger Jonas Ebbesson.

Han berättar också att hela juristprogrammet från höstterminen 2012 reformerats i syfte att modernisera utbildningen och stärka kvaliteten.

SOFIA LAGERGREN

Sommarskola lockade utländska studenter

I SOMMAR ANORDNADE Stockholms universitet i samarbete med Kungliga Tekniska högskolan och Karolinska Institutet en gemensam utbildningschans – Stockholm Summer School. Syftet med sommarskolan är att profilera Stockholm som internationell studiedestination och rekrytera fler internationella masterstudenter.

Stockholm Summer School pågick i drygt en månad och lockade studenter från hela världen. Totalt erbjöds fem kurser; två från Stockholms universitet respektive KI, och en kurs genom KTH. De två kurser som erbjöds genom Stockholms universitet var The Earth's Climate and Change och The Swedish Model.

Cirka 50 av sommarskolans studenter var samlade till invigningen i Aula Magna den 18 juni. Rektor Kåre Bremer hälsade välkommen och hoppades att studenterna skulle få smak för fortsatta studier i Sverige och fungera som ambassadörer för att utbilda sig i Stockholm. Därefter talade

även rektorerna vid KTH och Karolinska Institutet.

Stockholm Summer School erbjöd även "Star lectures" med kända talare om intressanta ämnen. Först ut var professor Tiina Rosenberg vid Stockholms universitet som gav en introduktion till samtida svensk kultur och samhälle.

För att de internationella studenterna skulle få ut det mesta av sin vistelse här fanns också ett rikt program vid sidan av studierna. Några exempel var grillparty på Lappkärrsberget, guidad busstur i Stockholm, midsommarfirande på Skansen, båtturné i skärgården och en mottagning i Stadshuset.

Nästa sommar anordnas Stockholm Summer School igen. Stockholms universitet bidrar då med kurserna "The Swedish Model: The Making of a Welfare State in a Comparative and Historical", "Perspective, Climate change throughout Earth's history" och "Course in astroparticle physics and cosmology". **PER LARSSON**

Flera sociala aktiviteter anordnades för studenterna, bland annat en rundtur i Stockholms innerstad.

Underskott för första halvåret

Delårsbokslutet för Stockholms universitet är klart. Universitetet redovisar, i likhet med de senaste åren, ett underskott för årets första sex månader. Nu rör det sig om närmare 18 miljoner kronor. Jämfört med motsvarande period förra året är det en kraftig förbättring, underskottet var då 125 miljoner kronor. Underskottet för första halvan av 2012 motsvarar därmed -0,8 procent av universitetets totala omslutning.

En av orsakerna till att det första halvåret vanligtvis resulterar i ett underskott är semesterlönetransaktionerna som främst belastar denna period. Vidare har universitetets anslagsintäkter minskat med närmare 10 miljoner kronor medan bidragen ökat med 20 miljoner. Personalkostnaderna har ökat med 46 miljoner. Däremot har lokalkostnaderna minskat med 91 miljoner, främst beroende på att färre lokaler hyrs i Konradsberg.

Delårsrapporten innehåller även en prognos för helåret 2012. Enligt prognosen får universitetet ett överskott på 81 miljoner kronor.

– Det är onödigt stort, vi har som bekant redan ett betydande sparad myndighetskapital, och ger utrymme för eventuella engångssatsningar i höst. Jag kommer att ta upp saken med vicerektorer och dekaner omedelbart efter semestrarna, skriver rektor Kåre Bremer på sin blogg. **PER LARSSON**

Introduktionskurser för nyanställda

Stockholms universitet erbjuder samtliga nyanställda en introduktionsutbildning för att ge kunskap och redskap för att snabbt lära känna sin nya arbetsplats. Höstens introduktionsutbildningar erbjuds på såväl svenska som på engelska och båda tillfällena avslutas med mingel och tilltugg.

Introduktionskurs för nyanställda medarbetare

Datum: 15-16 oktober

Anmälan: senast den 28 september till kursanmalan@pa.su.se

Mer information: www.su.se/medarbetare/personal/kompetens-ledarutveckling/personalutveckling/introduktionskurs-for-nyanstallda-medarbetare-1.9879

Orientation programme for university staff

Date: 6 November

Registration: send an email to kursanmalan@pa.su.se no later than 19 October.

More information: www.su.se/medarbetare/personal/kompetens-ledarutveckling/personalutveckling/engelsk-introduktionskurs-for-medarbetare-1.92570

Kineser lärde mer om svenska bostadsområden

FÖR SJÄTTE ÅRET i rad har Stockholms universitet anordnat en uppdragsutbildning för högre tjänstemän från Guangdongprovinsen i Kina.

Utbildningen är ett samarbete mellan Stockholms universitet, Sun Yat-sen University och Guangdongprovinsen. Guangdong är Kinas rikaste provins och har cirka 100 miljoner invånare. Utbildningen anordnades för sjätte året i rad och pågick i Stockholm i tre veckor under juni. Inom ramen för det samarbete Stockholms universitet har med Oxford universitet har även en föreläsare därifrån deltagit i undervisningen.

Ett trettiotal unga chefer på mellanivå i Guangdongprovinsen har valts ut av sina arbetsgivare, som även betalt utbildningen, för att gå kursen. Utbildningen började med att de först studerade kinesisk politik och administration på Sun Yat-sen university i Guangdong. Därefter reste de till Stockholm.

Huvuduppgiften var att studera svensk demokrati och medinflytande i styrelser och i bostadsområden. Liksom tidigare år fick deltagarna föreläsningar som introducerat dem till svensk politik och förvaltning samt om hur EU fungerar och relationen Sverige-EU.

Studiebesök i bostadsområden

I år har fokus varit på att undersöka olika kommuner och bostadsområden i Stockholmsområdet för att bland annat se hur den lokala förvaltningen organiserats. Utifrån studiebesök och studier av områdena har de jämfört dessa med sina områden i Kina för att se vad som fungerar bra och dåligt samt vad de kan lära av Sverige och vice versa.

– Att vi i år studerade bostadsområden är främst för att ska få göra jämförande studier på plats. Det är, vad vi förstår, att annorlunda arbetssätt mot studierna i Kina. De måste ha fantasi för att hitta källor, våga intervjua och vara ut självständigt, säger Lars Johansson vid universitetets avdelning för externa kontakter som arrangerar utbildningen. **PER LARSSON**

FOTO EVA DALIN

SULCIS förlorar VR-anslag men verksamheten består

Vetenskapsrådet drar in Linnéstödet till SULCIS. Men stora anslag från andra finansörer gör att verksamheten kan fortsätta

TEXT PER LARSSON | FOTO KERSTIN MOTHANDER

År 2006 beviljades 20 ansökningar i den satsning på starka forskningsmiljöer som Vetenskapsrådet (VR) och Formas gjorde på regeringens uppdrag – Linnéstödet. Halva bidragstiden har gått och i somras presenterades en utvärdering internationella experter gjort av miljöerna. Det generella omdömet är att Linnéstödet varit framgångsrikt och fungerat som en kvalitetsstämpel och därmed inträdesbiljett till annan finansiering. Men flera Linnémiljöer får kritik för att alltför många av deras forskare kommer från de egna leden. Det finns även kritik mot bristande kommunikation av sin forskning.

VR gör nu en omfördelning av medel inom Linnéstödet. Fyra forskningsmiljöer får ett ökat stöd. Tre andra miljöer får en sänkning och en miljö kommer att avvecklas. Resterande tolv miljöer ligger kvar på samma nivå som tidigare. Den miljö som VR vill avveckla anslaget till är Stockholm University Linnaeus Center for Integration Studies (SULCIS). En avvecklingsplan på två år ska tas fram av parterna.

– Vi blev förvånade över VR:s beslut då vi menar att verksamheten vid SULCIS har varit mycket framgångsrik. Vi skulle kanske ha kunna förmedla detta betydligt bättre till utvärderingsgruppen och VR, säger SULCIS föreståndare Eskil Wadensjö.

SULCIS har byggt upp en verksamhet där forskare samarbetar över flera discipliner för att åstadkomma ny och spännande forskning, fortsätter han.

– SULCIS ser som sitt uppdrag inte bara att publicera forskning för topptidsskrifter utan även att producera forskning av hög policyrelevans för Sverige.

Positiv trend för publiceringar

Han berättar att SULCIS har en positiv trend avseende publiceringar med cirka 20 artiklar årligen i engelskspråkiga vetenskapliga tidskrifter och cirka 20 andra publiceringar. SULCIS har genomfört en första omfattande levnadsnivåundersökning av utlandsfödda och deras barn (LNU-UFB) och de första presentationerna har gjorts. Den första publikationen från LNU-UFB kommer i en skriftserie som ges ut av Studentlitteratur. På sikt kan dessa resultat ge upphov till både policyrelevant forskning och nydanande resultat av intresse för topptidsskrifter. Flera andra omfattande datainsamlingar har även genomförts av SULCIS.

På några andra viktiga forskningsområden sker det även en kraftsamling under de närmaste åren, enligt Eskil Wadensjö. Det gäller bland annat effekterna av integrationspolitiken, hur det går för barnen till de utrikesfödda i skolan och på arbetsmarknaden samt hur utvidg-

Eskil Wadensjö

ningen av EU 2004 och 2007 och den ekonomiska krisen påverkat invandringen och förhållandena för dem som nyligen kommit till Sverige.

SULCIS består

Eskil Wadensjö poängterar att VR:s indragna stöd inte innebär att SULCIS upphör. Under 2010 och 2011 var tilldelningen från VR till SULCIS sammanlagt 15 miljoner, motfinansieringen i form av tjänster cirka 10 miljoner och finansieringen från andra forskningsanslag cirka 50 miljoner. Linnéstödet utgjorde alltså endast 20 procent av den totala finansieringen. Hur det ser ut 2012 vet man ännu inte.

– Vi har fått några projektansökningar beviljade under våren, men besluten i forskningsråden kommer först under hösten. Vi vet att en del av våra ansökningar har gått vidare till slutomgången, men hur det går där vet vi inte än. Men vi är optimistiska och de flesta som söker anslag har redan sin finansiering ordnad.

SULCIS har vuxit från 15 forskare till för närvarande 40 verksamma vid sex olika institut och institutioner. Det indragna Linnéstödet kan ge problemen för de som får stöd från just denna källa (främst doktorander, postdocs och nedsättning av undervisning för lärare) och finansieringen av gemensamma aktiviteter.

Linnéstödet från Vetenskapsrådet (och Formas) till Bert Bolincentret för klimatforskning vid Stockholms universitet förblir oförändrat. Anslaget till den forskarskola som är knuten till Bert Bolincentrat och finansieras av Formas blir även oförändrat. ■

► www.sulcis.su.se

Nätverk ska stärka genusforskning

GENOM GENUSAKADEMIN SKA genusforskningen vid universitetet lyftas fram. I höst startar ett doktorandnätverk och nya kurser.

I samband med omvandlingen av Centrum för genusstudier till ämnesavdelningen genusvetenskap tog genusvetenskapen initiativ till en ny samarbetsform. Det nya nätverket fick namnet Genusakademien och invigdes våren 2011. Nätverket är öppet för alla institutioner vid universitetet som vill samarbeta kring genusforskning. Genusakademien leds av en styrgrupp där institutioner med framträdande genusforskning ingår. För närvarande finns tolv professorer och ungefär lika många institutioner med genusinriktning i nätverket.

I likhet med tidigare Centrum för genusstudier är tankarna bakom Genusakademien att arbeta fakultetsövergripande.

– Stockholms universitet har en stark genusforskning men det speciella är att den är utspridd på så många områden. Genom att öka kontakterna mellan forskare inom olika ämnesområden kan vi visa vilken styrka det finns inom området, säger genusvetaren Lena Gemzöe som är ordförande i styrgruppen.

Ett bevis är enligt henne att genusvetenskapen identifierats som ett potentiellt ledande forskningsområde i den senaste revisionen av ledande och potentiellt ledande forskningsområden vid universitetet.

Men för att kunna visa denna styrka måste även forskningen och utbildningen koordineras på ett tydligare vis. Genusakademien har därför kon-

taktat fakulteterna och fått anslag från alla fyra, främst för koordinering av verksamheten.

Poängberättigande kurser

I höst drar ett doktorandnätverk igång (se nedan). Det blir också fakultetsövergripande kurser och öppna - poängberättigade - föreläsningar för doktorander och forskare. Två kurser har gemensam kursstart vid ett öppet evenemang den 3 oktober klockan 14-16 i Bergsmannen, Aula Magna. Den ena ges av professor Linda Laikre och handlar om frågor kring biologi och genus. Kursen är tvärvetenskaplig och tanken är att utforska gränsländan mellan naturvetenskap och humanvetenskaperna. Den andra handlar om intersektionalitet, det vill säga samspel mellan maktordningar, och ingår redan i genusvetenskapens kursutbud men ges nu i en ny form inom ramen för Genusakademien.

Doktorandnätverket och kurserna är sedan tänkta att utgöra grunden för en kommande forskarskola i genusvetenskap.

– Med små medel har vi på kort tid lyckats bygga en ny struktur för genusforskning som sträcker sig över hela universitetet, säger Lena Gemzöe.

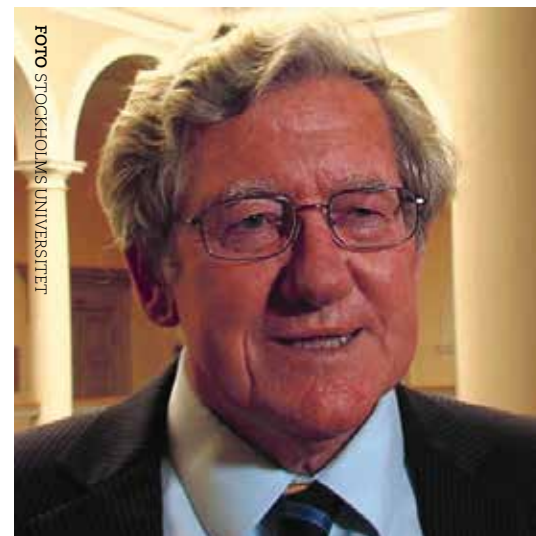
Institutioner som vill ansluta sig till Genusakademien är välkomna att kontakta Lena Gemzöe på lena.gemzoe@gender.su.se.

PER LARSSON

Doktorandnätverk

Den 13 september var upptakten för Genusakademins doktorandnätverk. Doktorander med genusinriktning vid universitetets alla fakulteter är välkomna att delta i nätverket. Kontaktperson är Fanny Ambjörnsson, fanny.ambjornsson@gender.su.se.

► www.erg.su.se/genusakademien

David Farrington

Stockholmspriset i kriminologi till David Farrington

2013 års Stockholm Prize in Criminology går till en föregångare inom evidensbaserade program för tidiga insatser mot kriminalitet. David Philip Farrington vid Cambridge University, författare av stort antal av vetenskapliga artiklar och böcker om brottsprevention som bygger på kriminologisk livsförlopps forskning, har utsetts av den internationella prisjuryn för att ta emot priset.

Som ledare för Cambridge Study in Delinquent Development i över tre decennier har hans vetenskapliga laboratorium varit 411 män födda i södra London i början av 1950-talet. Dessa har Farrington haft kontakt med i nästan varje decennium av deras liv, vilket har resulterat i hundratals forskningsrapporter. Farrington har påverkat beslutsfattare världen över genom att på ett unikt sätt kombinera sina egna forskningsfynd med annan forskning.

Stockholmspriset i kriminologi är ett prestigefullt internationellt pris som har som mål att uppmärksamma forskare som bidragit till betydelsefull utveckling inom kriminologisk forskning. Priset kommer att delas ut vid en ceremoni i Stockholms stadshus, i samband med Stockholm Criminology Symposium i juni nästa år.

► www.su.se/criminologyprize

FOTO MIA ÅKERMARK/ORASIS FOTO

Lena Gemzöe

Motionera på jobbet

ENLIGT EN ÖVERENSKOMMELSE mellan arbetsgivaren och de fackliga organisationerna har alla anställda med månadslön vid Stockholms universitet rätt till en timmes friskvård per vecka på betald arbetstid. Förutom detta erbjuder Tekniska avdelningen (personalgymmet) samt Personalavdelningen (Frescatihallen) universitetets anställda på ett antal kostnadsfria eller kraftigt rabatterade aktiviteter. Alla aktiva forskarstuderande oavsett finansiering omfattas även av friskvårdsavtalet.

Anställda har mot uppvisande av kvitto dessutom rätt till ersättning för friskvård med 1 500 kronor per år. Ersättning ges för inköp av träningsavgifter eller för kort för tillträde till motionsanläggningar såsom gym, simhallar eller andra fysiska aktiviteter. Dock ska det vara frågan om motionsidrott av enklare slag, alltså inte golf, ridning eller motsvarande.

► www.su.se/medarbetare/personal/arbetsmiljo-halsa/friskvard

Träningspass i Frescatihallen.

FOTO EVA DALIN

Annonsera i Universitetsnytt

Du vet väl att det går att annonsera i Universitetsnytt? Om du är intresserad av att få veta mer så kontakta redaktör Per Larsson på per.larsson@su.se. Under hösten kommer Universitetsnytt ut med tre nummer. Nästa nummer kommer ut 31 oktober och årets sista nummer 13 december.

FP7-utlysningar

Den 10 juli publicerade EU-kommissionen de sista utlysningarna inom EU:s sjunde ramprogram för forskning och utveckling, FP7. Det handlar om 8,1 miljarder euro (cirka 70 miljarder kronor) i stöd till forskning. Vill du veta mer om någon utlysning, ta kontakt med kontaktpersonerna på Forsknings-service.

► <http://ec.europa.eu/research/participants/portal/page/home>

Handbok i ärendehandläggning

Ledningskansliet har utarbetat en handbok i ärendehandläggning för universitetets anställda. Den innehåller information om hur beslut fattas och hur de bör utformas, regler som styr universitetets och de anställdas agerande, information om offentlighetsprincipen mm. I slutet av handboken finns även olika former av beslut och protokoll, samtliga med förklarande texter. Sök efter "Handbok i ärendehandläggning" på www.su.se/medarbetare.

Information om ranking

Nu finns samlad information om hur Stockholms universitet placerar sig på de internationellt mest uppmärksammade rankinglistorna.

► www.su.se/ranking

Ny utlysning inom Future Learn

Future Learn är ett universitetsövergripande utvecklingsprojekt om att använda och utveckla kommunikationsteknik inom utbildningen vid Stockholms universitet, och då speciellt inom lärarutbildningen. Projektet pågår i två år och hittills har två utlysningar gjorts. Nu finns möjlighet att för tredje (och sista gången) söka projektmedel. Deadline är 15 oktober. Mer information finns på <http://dsv.su.se/futurelearn/>

Webbplatserna blir mobila

LAGOM TILL HÖSTENS ansökningsperiod får universitetets webbplatser i publiceringssystemet Polopoly en välbehövlig mobilanpassning. Anpassningen görs med så kallade "responsiva stilmallar" vilket innebär att webbplatsens utseende automatiskt anpassar sig efter vilken typ av enhet besökaren har: dator, surfplatta eller mobil.

Fördelen med att göra denna typ av anpassning är att det inte är separata webbplatser för dator och mobil, något som ofta innebär att man väljer bort det innehåll man tror att mobila besökare inte är intresserade av.

– Andra fördelar vi ser med att göra anpassningen på detta sätt är att våra redaktörer får EN webbplats att administrera istället för flera. Även när det gäller utveckling så blir denna typ av anpassning billigare och enklare jämfört med om vi hade tagit fram olika lösningar för dator, mobil och surfplatta, säger Jan Löf vid Kommunikationsenheten.

Varför görs anpassning nu?

– Vi har under de senaste åren sett en stadig ökning av mobila besökare till våra webbplatser, men hösten 2011 skedde en dramatisk ökning av andelen besökare som använder mobil eller surfplatta och dessa utgör i nuläget cirka 10 procent av våra totala besökare.

Även då många mobiler idag har relativt stora displayer så blir det mycket in- och utzoomningar när man som mobilanvändare besöker webbplatser som inte är mobilanpassade. Även ur ett tillgänglighetsperspektiv är detta ett problem då man inte på ett enkelt sätt kan avgöra om man ser hela menyn eller alla länkar. Genom att anpassa utseendet så att allt innehåll får en storlek anpassad till den skärmupplösning besökaren har, behöver man nu inte zooma och scrolla lika mycket.

Mobilanpassningen genomförs på de centrala webbplatserna, det vill säga www.su.se, www.su.se/english och www.su.se/medarbetare, men också på övriga webbplatser som ligger i universitetets webbpubliceringssystem, Polopoly.

Ska användas i Studenthuset

– I dagens läge, med en smartphone i var och varannan persons hand, blir det möjligt att alltid ha informationen med sig – den finns alltid tillgänglig i telefonen, säger Jorge Win vid Studentavdelningen och projektledare för Studenthuset – studieinformationsdisk/reception.

Han ser en viktig koppling med den mobila webbplatsen och utveckling av informationen som ska skapas och finnas i det nya Studenthuset med digitala kartapplikationer, pekbara infodatorer och stora skärmar.

– Genom att använda de nya digitala kanalerna anpassar vi oss till studenternas verklighet.

Han ser även mobilanpassningen som ett sätt att spara på miljön genom att minska produktionen av pappersprodukter där det är möjligt. Inte bara i mobila sammanhang kan digitala lösningar vara effektiva och spara på naturen. Några exempel på sådana miljövinster är digitala pekbord istället för foldrar, kartor och kataloger samt plasma-skärmar med utbytbar information istället för affischer.

Rektor Kåre Bremer har även bekantat sig med den nya mobilanpassade lösningen och gillar det han sett.

– Det ser riktigt bra ut. Det går att klicka sig vidare till huvudlänkarna utan att behöva zooma. **PER LARSSON**

Webbplatsen anpassas automatiskt efter om besökaren har dator, surfplatta eller mobiltelefon.

I augusti planterade studenterna trädgården som ska vara öppen för provsmakning av bär och frukt.

Studenter odlar upp gräsmatta

På gräsmattan utanför tunnelbanestationen växer en trädgård fram. Den är resultatet av en sommarkurs i stadsodling. Nästa år ska finnas bär och frukter att äta.

TEXT OCH FOTO PER LARSSON

EN REJÄL REGNSKUR har nyss fallit denna augustidag men nu tittar solen åter fram och luften är kvav. Buskar, träd och andra plantor har placerats ut på de ställen i rabatterna där de ska grävas ned. Ett tjugotal studenter på sommarkursen "Stadsodling, planering, miljö och hälsa" ska slutföras den praktiska delen av sin utbildning – en skogsträdgård på gräsmattan strax utanför tunnelbaneuppgången vid universitetet.

Efter att ha studerat platsens funktion samt sol-, jord- och vindförhållanden har studenterna planerat och designat de rabatter som växer fram. Här skapas en trädgård av ätbara perenner och en vacker miljö av gröna rum och trevliga platser. Det är en så kallad skogsträdgård skapad enligt Agro Forestry-metoder som är ett sätt att odla med minimal miljöbelastning.

En viktig aspekt är att återanvända resurser från närområdet. I rabatterna finns därför hö och stallspill från 4H-gården i Stora skuggan, kompostmaterial från Bergianska träd-

gården och rabatterna avgränsas med grenar från sjuka träd som fällts på universitetsområdet.

I en av rabatterna planteras växter i olika nivåer, allt ifrån plommonträd till bärbuskar och marktäckande växter som smultron. Träden och de högre buskarna ska skärma av mot vinden så det skapas ett bra mikroklimat.

Intresserade studenter

Christina Schaffer vid Institutionen för naturgeografi och kvartärgeologi är ansvarig för kursen.

– Jag har aldrig haft så intresserade studenter. De har inte velat gå hem efter lektionerna utan stannat kvar för att prata. Det här är den roligaste kursen jag gjort och nästa sommar ska vi ge kursen igen.

Det kommer att vara tillåtet för alla att vistas i och att plocka av skörden från odlingen. Det finns också möjlighet att vara med och sköta om odlingarna för alla som studerar, jobbar eller bor vid universitetet. ■

Grupp ska granska åtgärdsredovisningar

Under våren kom besked inom flera ämnesområden i Högskoleverkets pågående kvalitetsutvärdering av utbildningar vid landets lärosäten. I början av hösten kommer besked inom ytterligare områden som juridik och medicinsk strålningsfysik. När en utbildning får omdömet "bristande kvalitet" har lärosätet ett år på sig att lämna in en åtgärdsredovisning till Högskoleverket. Därefter beslutar Högskoleverket om examenstillståndet ska få finnas kvar eller inte. Inom ramen för det kvalitetsprojekt som pågår vid Stockholms universitet har därför beslutats om att skapa en särskild granskningsgrupp med roterande ordförandeskap (vicerektorerna). Denna grupp ska samordna arbetet med att granska åtgärdsredovisningarna för utbildningar som ifrågasätts och ta fram beslutsunderlag inför rektorsbeslut. Sekreterare i granskningsgruppen är universitetets kvalitetssamordnare Tove Holmqvist.

Samlad information om universitetets kvalitetsarbete finns på www.su.se/medarbetare/fran-ledningen/utvecklingsprojekt/hsv-utbildningsutvardering. **PER LARSSON**

Upphandlingen av lokalvård klar

Lokalvårdsupphandlingen som har genomförts under våren och sommaren har resulterat i att det från och med 1 november 2012 blir två företag som kommer att sköta lokalvårdsutförandet inom universitetet. Lokalvårdsföretagen är MIAB och Winab Företagsservice.

MIAB kommer att utföra lokalvården i Södra Huset, Biblioteket, Aula Magna, Allhuset, Bloms Hus, Skära villan, Röda villan, Skogstorpet, Småbrukarhemmet, MSL-lokalerna, Arrheniuslokalerna, Geovetenskapens hus, Frescati Backe, Botan/Wallenberg. Winab Företagsservice kommer att utföra lokalvården i lokalerna på Karlavägen, Spökslottet, Sveaplan, Kräftriket, Frescati hage och Frescativägen 54.

I upphandlingsprocessen har en referensgrupp deltagit med deltagare ifrån ett antal institutioner, studentkåren samt facklig organisation. Referensgruppen har varit mycket värdefull i denna process för att få fram bra utvärderingskriterier med mera och samarbetet med gruppen kommer att fortsätta med återkommande avstämnings/uppföljningsmöten, säger Tekniska avdelningens chef Ann-Marie Larsson.

Tyngdpunkten i utvärderingskriterierna har varit kvalitet och leveranssäkerhet. Med viktningen 40 procent kvalitet, 35 procent leveranssäkerhet och 25 procent pris. Företagen ska också ha kunnat presentera en utförlig beskrivning av företagets personalpolicy, arbetsmiljöpolicy, friskvård och företagshälsovård. **PER LARSSON**

UNIVERSITETET PÅ PLATS I ALMEDALEN

Almedalsveckan i Visby är en av landets viktigaste arenor för politiska utspel och nätverkande. Vi följde rektor Kåre Bremer och några av våra forskare under ett par intensiva dagar.

TEXTER PER LARSSON | FOTO SIGNE SVEDS SÖDERLUND
(Detta uppslag och nästa)

Det är onsdag och halv-
vägs in i Almedals-
veckan. På morgonen
landar flygplanet med
Kåre Bremer. I lunch-
tid stegar han in i kår-
huset Rindi för att
lyssna på en debatt
som Sveriges universi-
tetslärarförbund (Sulf)
anordnar om vem som
satsar på forskarkarriären. Det blir starten på
ett par intensiva dygn i Visby.

Vid seminariet intar Kåre lyssnarens roll och får höra panelen presentera vad som krävs för att svensk forskning ska vara i världsklass. Statssekreterare Peter Honeth betonar att det måste ske en tydligare utvärdering av individuella forskares insatser och det behövs ett ökat risktagande i forskningen. De andra paneldeltagarna instämmer i kvalitetskraven. Men de två yngre forskarna återkommer till behovet av anställningstrygghet och problemen för yngre forskare att åtnjuta tryggheten i socialförsäkringssystemen.

På väg ut ur kårhuset hälsar Kåre på bekanta från högskolevärlden och diskuterar Peter Honeths insats i diskussionen. Sedan styrs stegen till ett seminarium om att Högskolan Gotland blir en del av Uppsala universitet. På vägen blir det ett kort stopp för samtal med Tanvir Mansur, som varit aktiv i Humanistiska föreningen vid Stockholms universitet, för diskussion kring ett seminarium om kårobligatoriet som han varit på.

Promenad med lobbying

Seminarier om Uppsala-Gotland lockar flera rektorer och tidigare sådana så det bli många handskakningar och glada leenden innan seminariet börjar. Sedan är det dags att återvända till kårhuset där Peter Honeth deltar i ytterligare ett seminarium. Salen är full men Kåre sätter sig utanför och väntar på att Peter Honeth ska avvika till nästa seminarium han ska tala på. Kåre slår följe och under de få minuter promenaden tar påminner Kåre statssekreteraren om e-post han nyligen skickat i en viktig fråga där han önskar att Peter Honeth agerar.

Nu får det vara nog med kvava seminarierom för idag. I hamnen ligger Briggen Tre Kronor där en utställning om forskning kring Öst-

Jenny Madestam hade ett flitigt schema, bland annat som kommentator på Expressens scen. Kåre Bremer hann också med mycket som att lobba mot statssekreterare Peter Honeth under en kort promenad (vänster) och samtal med statsvetarprofessor Olof Petersson.

ersjön invigs av Britta Eklund från Institutionen för tillämpad miljövetenskap och som bland annat forskar om båtottenfärger. På skeppets däck börjar Kåre samtala med henne och hon får chans att berätta om sin forskning (och får även höra rektor intyga att han använder miljövänliga färger till sin fritidsbåt). Göran Lindstedt, VD för Briggen Tre Kronor, ansluter och berättar om fartyget och dess uppgift.

Nästa anhalt är ett seminarium om humanioras betydelse anordnat av fackförbundet DIK. Och senare får vi bekräftat det som sägs känneteckna Almedalsveckan – att här kan man möta ”vem som helst på gatan”. Stockholms tidigare landshövding Mats Hellström utbrister ”Rektor!” och kommer fram för att hälsa när vi stöter på honom i en gränd.

Onsdagskvällen avslutas med att Jörgen Tholin, rektor för Högskolan Gotland, bjuder in sina kolleger till middag. Trettiotalet rektorer och prorektorer samlas till fördrink på högskolans tak med utsikt över havet innan det är dags för restaurangbesök och vidare diskussioner.

Fel tala om ”återställare”

På torsdagen har Svenska Dagbladet rubriken ”Högskolor har miljardbantats i 18 år” och i artikeln går att läsa att de svenska lärosätenas resurser har minskats med 6,7 miljarder kronor. Nyheten bygger på en rapport som Sulf ”planterat” och som också är ämnet för dagens första seminarium där Kåre deltar. Sulf s chefsutredare Ann Fritzell, med bakgrund vid Stockholms universitet, berättar om hur anslagen till lärosätena urholkats. Konsekvenserna har blivit mindre undervisningstid, större undervisningsgrupper, inställda kurser och mindre tid för lärarnas förberedelser. Rapporten mynnar ut i att det behövs ett tillskott på 6,7 miljarder för att kompensera för besparingar inom sektorn och därmed bli en ”återställare”. Vidare bör grundläggande utbildning undantas från den generella principen om avräkning för produktivitet utveckling från lönekostnadsökningen.

Som en av panelisterna välkomnar Kåre sifferunderlaget och bekräftar de problem rapporten pekar på. Däremot anser han att det är fel att tala om återställning – ”argument som syftar på dåtid brukar inte vara framgångsrika”. Bättre är att bestämma vad som är en rimlig nivå för att kunna bedriva en bra undervisning och argumentera utifrån detta.

» Jag tror att det är bra och nödvändigt att Stockholms universitet är synligt och finns på plats här.

Forskaren Britta Eklund invigde en havsutställning på Briggen Tre Kronor. Kåre Bremer i samtal med Tanvir Mansur, humaniorastudent vid Stockholms universitet.

Bland de som finns i lokalen är socialdemokraternas utbildningspolitiska talesman Ibrahim Baylan som går fram till Kåre för att växla några ord. Vid en lånad dator sätter sig sedan Kåre i rummet intill och bloggar kring Sulf s rapport.

Under eftermiddagen är det dags för universitetets eget arrangemang, ett seminarium om ranking. Det blir fullsatt – cirka 70 personer, varav flera rektorer och tidigare rektorer (se nästa sida). Efter seminariet blir det mingel på gräsmattan utanför och när det är slut vandrar många besökare tvärs över gräsmattan i Almedalen för att lyssna till Jan Björklunds partiledartal.

Många forskare på plats

Även om Stockholms universitet begränsat sig till ett eget arrangemang i år fanns universitetet representerat i form av SU Innovation och centret för socialt entreprenörskap (CSES) i ett tält i hamnen där det gavs flera programpunkter kring socialt företagande. Här kunde man bland annat höra om företag som sysslar med uthyr-

ning av bikupor till företag, ekologiskt producerade kläder och bemanningsföretag för hemlösa.

Flera forskare vid Stockholms universitet medverkade i programpunkter hos andra arrangörer. Flitigast anlitad var nog statsvetaren Jenny Madestam som bland annat kommenterade partiledarnas framträdanden på Expressens scen. Ekonomiprofessor Lars Calmfors och pedagogikprofessor Lars Jalmert tillhörde även dem som talade vid flera programpunkter. Och på de olika seminarierna stöter vi även på forskare och lärare från Stockholms universitet som är här på sin semester för att lyssna på diskussioner de tycker är intressanta.

Kåre säger att han är väldigt nöjd med universitetets seminarium om ranking.

– Det kom många besökare och att den skarpa kritiken mot olika, framförallt inhemska, rankingfenomen kom fram så bra. Seminariet om humanioras ställning var också mycket givande. Jag tror att det är bra och nödvändigt att Stockholms universitet är synligt och finns på plats här. ■

Mer från Almedalsveckan. ►

Salen blev fullsatt när bland andra Uppsalas och Göteborgs rektorer Eva Åkesson och Pam Fredman talade. Efteråt blev det mingel i Almedalen.

Rektorerer kritiska mot rankning

Rankning säger inte vilka utbildningar som är bäst och det är tveksamt om listornas användbarhet. Det var ett par synpunkter vid Stockholms universitets seminarium i Almedalen.

Under Almedalsveckan anordnade Stockholms universitet ett seminarium om rankninglistor. Rektor Kåre Bremer inledde med att säga att han är väldigt skeptisk till rankningar. Enligt honom har listorna mest ett underhållningsvärde i media men samtidigt kan listorna användas som hävstång.

– Resultaten kan vara bra då de visar på svaga punkter där vi bör skärpa oss. Men det är mindre seriöst med sammanvägningen av indikatorer till en färdig lista.

Tidskriften Fokus publicerade i år en rankning av landets lärosäten. Editionschefen Anders Billing fanns på plats för att förklara tankarna bakom rankningen. Redaktionen jämförde lärosätena utifrån 23 variabler som gavs olika vikt och utifrån detta gjordes en totallista. För några år sedan bildades Urank som har till uppgift att jämföra svenska lärosäten. Bakom Urank står en handfull ”äldre akademiska herrar” som en av grundarna Thorsten Nybom uttryckte det.

– Vi använder de data som faktiskt finns i Sverige. Vårt system är kristallklart då man vet vad som mätts och hur viktning har gjorts. Det går att göra om vår rankning, sade Thorsten Nybom.

Thorsten Nybom förklarade sedan att ingen student bör använda Urank för att välja lärosäte då informationsvärdet i rankingen är minimalt. Den huvudsakliga avnämaren är politikerna.

– Vi vill säga att om ni vill dela ut pengar baserat på resultat är detta det dataunderlag vi har.

Thorsten Nybom menade att lärosäten även kan använda rankningen för att gå igenom och se var man hamnar väldigt lågt och undersöka varför. Anders Billing

från Fokus ansåg däremot att deras rankning är ett verktyg för studenter.

Martin Sahlin, ordförande från Stockholms studentkårers centralorganisation, lyfte fram att det är ett problem att det ofta talas om rankning som EN sak men det handlar om olika saker och syften. Slutsatsen blir då att det behövs bättre information om de rankningar som finns och att man måste vara tydlig med syftet och resultatet.

– Det handlar inte om att vi inte vill bli granskade. Det kan finnas enskilda delar i listor vi kan ta till oss men det kan vi få fram på annat håll, sade Göteborgs universitets rektor Pam Fredman.

Jämför äpplen och päron

Hennes rektorskollega från Uppsala, Eva Åkesson, fortsatte:

– Vi jämför redan data och jobbar med omvärldsanalys. Vi behöver inte rankning för att diskutera siffror.

Vissa delar i listorna kan dock användas för jämförelser, enligt Eva Åkesson.

– Svenska lärosäten behöver jobba mer med siffror i internationellt perspektiv, men det är inte rankning. Listorna jämför äpplen och päron, speciallärosäten kommer högt upp medan breda universitet hamnar lågt.

Finns då något bra med rankninglistor?

– Ja, vi kan få bättre diskussion kring kvalitetsfrågor. En sak är att vi utmanas till att bli bättre på information till studenter och omvärld, sade Eva Åkesson.

”Statistiskt humbug”

Vid frågestunden sade statsvetarprofessor Olof Peterson att han saknade rådata om rankningarna på Uranks och Fokus webbplatser. Läger man ihop variabler som inte har inbördes samband är det bedrägeri och statistisk humbug, enligt honom. Thorsten Nybom svarade att alla Uranks indikatorer är samkörda och även viktningen. Anders Billing hänvisade vidare till de medarbetare som gjort Fokus ranking.

Under seminariet hölls omröstningar i publiken. Inställningen till rankning var övervägande negativ. Anders Billing berättade att det varit stor respons på Fokus ranking och att han fått ta emot många kritiska samtal.

– Det är stor sannolikhet att vi gör undersökningen igen men då ska vi nog ”skruva på” fler faktorer. Det är inte en bra situation om vi har hela högskolesverige emot oss. Vårt perspektiv är våra läsaes. Vi är beroende av information från er. Vi måste lyssna på synpunkter hur undersökningen ska bli bättre. ■

Maria Wendt (längst bort) kritiserade Almedalsveckan och fick i sin tur kritik av journalisterna Inger Arenander och Erik Fichtelius.

Maria Wendt kritiserar ”Almedalsnarcissism”

DET FINNS ÅTSKILLIGA kritiska röster om Almedalsveckan. En är Maria Wendt, statsvetare vid Stockholms universitet. Lagom till årets evenemang kom hon ut med boken *Politik som spektakel. Almedalen, mediemakten och den svenska demokratin*. Den var också föremål för ett seminarium. Inför en fullsatt sal berättade Maria Wendt att det inte finns en rimlig relation mellan de resurser som läggs på evenemangen under Almedalsveckan och vad det blir för utfall. Media har stor bevakning men det som sker har liten faktisk betydelse, enligt henne. Det är ”Almedalsnarcissism” med tydliga rituella och nationalistiska drag. Evenemanget lyfts fram som ett demokratiskt idealtillstånd och som en symbol för svensk överlägsenhet, enligt henne.

Men hon fick mothugg från journalisterna i panelen. Erik Fichtelius, vd för Utbildningsradion, kontrade med att Maria Wendt missat att Almedalsveckan bytt karaktär och numera inte främst är en mediehändelse utan ett stort demokratiskt samtal med många aktörer. Han fick medhåll av Inger Arenander från radions Ekoredaktion. Enligt henne är det som journalist viktigt att vara på plats under Almedalsveckan för att etablera kontakter och följa de långa skeenden som politik består av. Författaren Lena Andersson fyllde på med att hon under Almedalsveckan passar på att gå på ”obskyra” seminarier som hon annars inte skulle gå på, och att det går att välja bort ”spektaklet”.

Vad får man ut som forskare av att vara med under Almedalsveckan?

Tommy Möller, professor i statsvetenskap som deltog i flera seminarier, bland annat om Moderaternas utmaningar.

– Det här är en gigantisk mötesplats för många personer och man ska inte underskatta nätverkanets betydelse. Seminarier är korta och man kan se det som ett potpurri över viktiga samtalsämnen. Som forskare får man snabbt inblick i annan forskning. Det är genomgående fullsatt i lokalerna och hög kompetens i auditoriet. Som forskare är det vid få tillfällen man kan få sådan inspiration.

Gunnel Forsberg, professor i kulturgeografi är sommargotlänning och passade på att lyssna till tre seminarier – ett om genus i regionalpolitiken, ett om kvinnor och den arabiska våren samt universitetets seminarium om rankning.

– De seminarier jag deltog i var mycket givande och intressanta. Jag är så förtjust i Almedalsveckan. Det blir bra samtal i ganska informell anda och jag bär med mig nya insikter från alla de seminarier jag deltog i. I seminariet om rankingslistor lärde jag mig till min glädje att det finns ett så stort motstånd mot sådana och att alla rektorer var eniga om att det är en dålig mätare på universitetens kvalitet.

Över 2 500 forskare i Forskningsdatabasen

En möjlighet för forskarna att nå ut med sin forskning och en samlad ingång till Stockholms universitet. Det är tankarna bakom Forskningsdatabasen som nu har cirka 4 000 besökare i månaden.

TEXT PER LARSSON | FOTO EVA DALIN

Forskningsdatabasen har tagit emots väl, enligt Emre Özlü vid Forskningservice.

Forskningsdatabasen vid Stockholms universitet innehåller nu runt 2 000 beviljade externa anslag (forskningskontrakt). Över 2 500 forskare finns inlagda i systemet med namn och bild. Närmare en tiondel av universitetets forskare har presenterat sig och sin forskning där.

Databasen hade i augusti över 4 000 besökare. Den senaste månaden har 11 000 sidor i databasen besökts. Statistiken visar också att hälften av alla besökare söker sig in i systemet från utlandet. Besökarna kommer från hela världen. 10 procent av det totala antalet besökare är från USA, 7 procent från Tyskland, 6 procent från Storbritannien och 3 procent från Indien.

Emre Özlü vid Forskningservice är administratör för Forskningsdatabasen. Han beskriver den som Stockholms universitets samlade ansikte utåt. Samarbetspartners, potentiella anslagsgivare och studenter ska kunna söka information där om forskning.

– För forskarna vid universitet innebär Forskningsdatabasen en möjlighet att nå ut med sin forskning till finansärer, övriga forskarvärlden, myndigheter, politiker, media, näringsliv och studenter. I databasen kan forskaren presentera sin forskning och länka till olika samarbetspartners för att på detta sätt göra sin forskning tillgänglig, synlig och sökbar.

Enhetligt utseende

Genom en sökning i sökrutan kan besökaren få fram träffar på all text som finns inlagd. Det finns också möjlighet att söka på forskares namn eller att klicka sig fram via institutioner. Forskaren kan logga in med sitt eget universitetskonto och uppdatera sitt forskarporträtt utan att behöva gå via webbansvarig/informatören vid institutionen.

– Många forskare tycker att Forskningsdatabasen har ett snyggt utseende. Många ser databasen som ett bra sätt för journalister att snabbt kunna hitta forskning, säger Emre Özlü.

När organisationer och myndigheter hört av sig till Forskningservice angående vilka forskare som forskar kring ett visst geografiskt område har man kunnat hänvisa till Forskningsdatabasen.

Sweden ScienceNet

I maj 2012 kopplades Forskningsdatabasen ihop med en nationell plattform för forskningsinformation, Sweden ScienceNet. Denna nationella databas bygger på ett samarbete mellan tio lärosäten och tio forskningsfinansierare. Kopplingen gör det möjligt att automatiskt hämta in information om forskning knuten till Stockholms universitet och publicera på universitetets webb. ■

”Lätt få överblick över forskning”

INSTITUTIONEN FÖR LINGVISTIK var en av de första institutionerna som började lägga upp material i Forskningsdatabasen. Ulla Bjursäter är administratör och redaktör vid institutionen:

– Så snart man har loggat in och börjat lägga in material så inser man att det faktiskt inte är särskilt svårt att hantera verktyget. Numera behöver jag sällan bistå forskarna med support!

Att forskarna själva är ansvariga för den information som finns tillgänglig är väldigt positivt, enligt henne. De kan snabbt gå in i databasen och redigera och bygga på med relevant information.

Institutionen består av fem avdelningar. Forskningsdatabasen gör att det lätt går att få en överblick över både institutionens nuvarande och tidigare forskning och forskningsanslag.

– Att bygga upp långsiktiga och kvalitativa samarbeten tar lång tid, där har vi inte kunnat säga att databasen har påverkat med omedelbar verkan men vi märker ett ständigt ökat intresse från forskare och studenter, säger Ulla Bjursäter.

Institutionens prefekt Francisco Lacerda tycker att det fungerat bra att jobba i databasen även om det varit en del krångel med formatering och datumformat. Det är enligt honom ännu för tidigt att säga om några nya samarbeten etablerats via databasen. Men han tror den har betydelse för institutionens synbarhet eftersom folk kollar ny information och stannar länge på forskarnas sidor.

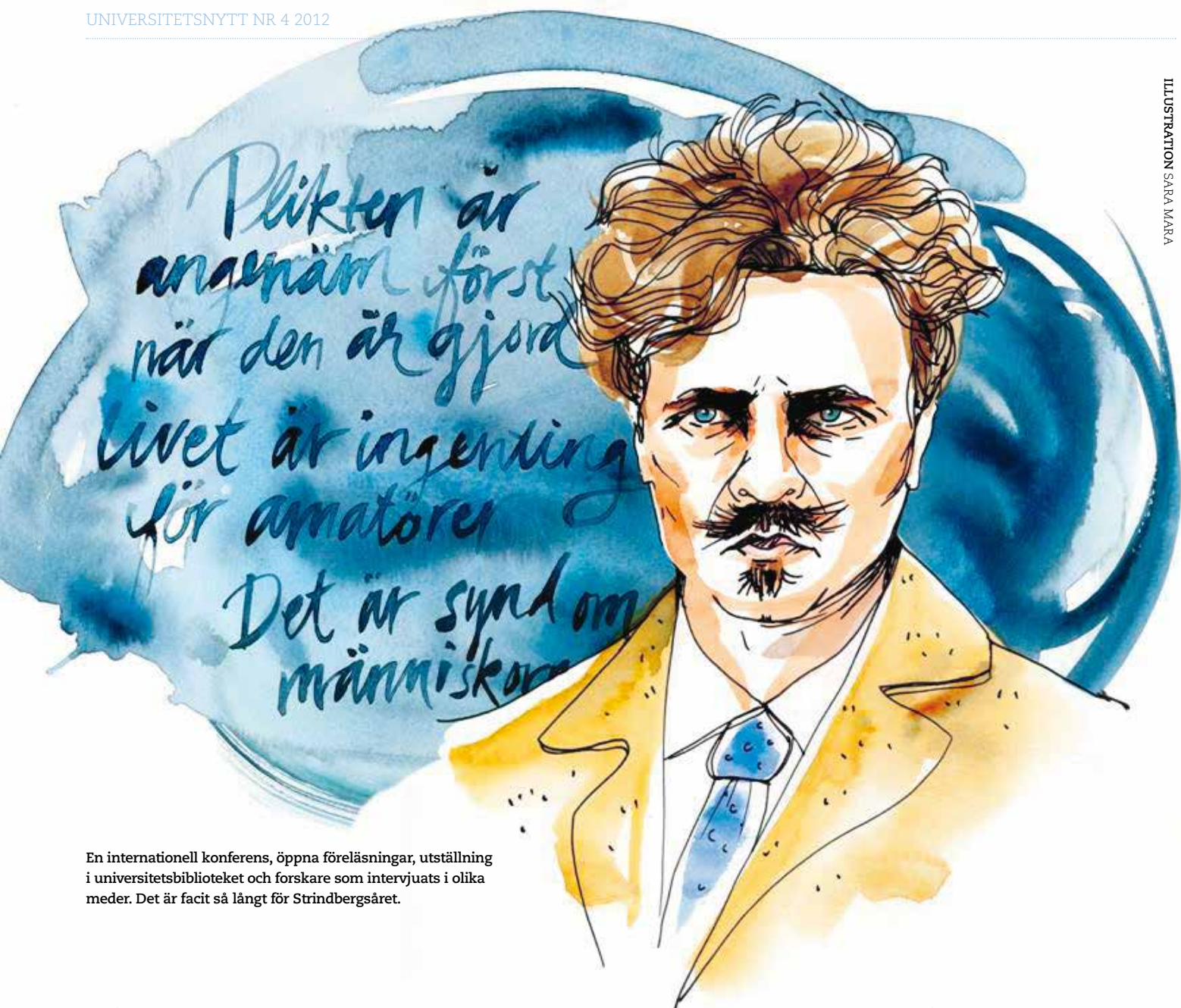
Cecilia Lundholm, docent i pedagogik och föreståndare för CeSam, använder Forskningsdatabasen för att presentera sina intressen och publikationer. Hon tycker att layouten är bra – den ger ett överskådligt och luf-

tigt intryck. Däremot har hon haft en del problem med att redigera texter.

– Det vore dessutom fint om kontaktsidor kunde komma upp för personer vid universitetet som jag publicerar mig ihop med, säger Cecilia Lundholm.

Finns du i Forskningsdatabasen?

Finns det information om dig och din forskning i Forskningsdatabasen? Logga in och kontrollera och skriv några rader om din forskning. Som forskare kan du logga in med ditt universitetskonto och börja använda forskningsdatabasen som din personliga hemsida. Instruktionerna för hur man lägger in information finns på www.su.se/medarbetare/service/forskning/forskningsdatabasen. Om du har frågor, kontakta Emre Özlü, emre.ozlu@su.se

En internationell konferens, öppna föreläsningar, utställning i universitetsbiblioteket och forskare som intervjuats i olika medier. Det är facit så långt för Strindbergsåret.

Strindbergsåret fortsätter i höst

DET ÄR ETT hundra år sedan August Strindberg avled. Under våren präglades flera av universitetets serier av öppna föreläsningar av Strindbergsåret, till exempel Universitetet på Plattan i Kulturhuset och tisdagsföreläsningarna.

Den 18:e internationella Strindbergs-konferensen, "Arvet efter Strindberg", hölls i år vid Stockholms universitet mellan den 31 maj och den 3 juni. Närmare 80 forskare från hela världen samlades för att diskutera August Strindberg från en mängd infallsvinklar. Flera av föreläsningarna från konferensen finns filmade och kan ses på www.littide.su.se/the-strindberg-legacy.

Flera forskare från universitetet har även medverkat i media och uttalat sig om August Strindberg ur olika aspekter. Förutom litteraturvetare har även till exempel rektor Kåre Bremer medverkat i radions P1 i ett program om August Strindberg som naturvetenskapsman. Från slutet av april till slutet av augusti ordnade universitetsbiblioteket utställningen "Från Fritänkaren till En extra blå bok. Utgivningen av August Strindbergs Samlade Verk vid Stockholms universitet".

Utställningen var ett samarrangemang mellan biblioteket och Nationalupplagens redaktion.

Nationalupplagan

Det vetenskapliga projektet Nationalupplagan av August Strindbergs Samlade Verk leds från Stockholms universitet och gav under våren ut Strindbergs *Ockulta Dagboken*. Per Stam, huvudredaktör för Nationalupplagan, säger att det inte är någon tvekan om att Strindberg har uppmärksammats under första halvåret. Och en del av den uppmärksamheten har också riktats mot Strindbergutgivningen, universitetets forskare och den internationella Strindbergskonferensen.

Roligast under våren har enligt honom varit utgivningen av *Ockulta Dagboken* i tre tjocka band.

– Jag är också mycket stolt över att hela utgåvan av dagboken, med kommentarer, samtidigt publicerades elektroniskt på webbplatsen Litteraturbanken.se. Vid sidan av detta har naturligtvis konferensen "Arvet efter Strindberg" varit en höjdpunkt, inte minst de konstnärliga inslagen som Anna Petterssons uppsättning av *Fröken Julie* och

regissören Roberts Wilsons föreläsning. Under hösten utkommer den sista textvolymen i Strindbergs Samlade Verk, *Hemsöborna*.

Universitetet ger även flera öppna föreläsningar om Strindberg på Kulturhuset under hösten. Den 17 november talar Anna-Maria Hällgren, konstvetare, och Ulf Olsson, professor i litteraturvetenskap, under rubriken "Den gränslöse Strindberg"

Universitetet ger dessutom flera kurser om August Strindberg på både grundnivå och avancerad nivå. **EVA ALBREKTSON**
► www.su.se/strindberg

Nytt för i år var att en alumna talade, juristen Viveca Sten. Universitetsledningen och finansborgarrådet Sten Nordin stod även på scenen. Efteråt blev det mingel.

Rekordmånga besökare vid upptakten

500 personer deltog vid årets höstupptakt för medarbetare. De fick höra universitetsledningen, alumna Viveca Sten och finansborgarrådet Sten Nordin.

TEXT PER LARSSON | FOTO EVA DALIN

I år hölls höstupptakten för medarbetare redan innan terminen startade. Kanske var det en anledning till att det blev rekordmånga besökare. Efter att tidigare år lockat runt 400 personer till Aula Magna var det i år cirka 500 medarbetare som kom.

Besökarna fick först höra ett samtal mellan juristen och deckarförfattaren Viveca Sten och dagens moderator, John Chrispinsson.

– Jag har ett hjärta som klappar för Stockholms universitet, berättade Viveca Sten som studerade juridik här under 1980-talet.

Hon beskrev studietiden som en av de bästa perioderna i sitt liv och det var även på en företagsdag här hon fick sitt första jobb, ett sommarjobb på SAS. Karriären fortsatte och hon blev bland annat chefsjurist på Posten innan hon sadlade om till författare på heltid. Genom åren har hon varit gästlärare i juridik och tycker det är viktigt för lärosätena att behålla kontakten med sina alumner.

Rektor Kåre Bremer summerade i sitt tal viktigare händelser under det gångna året. Han berörde även frågor som ledningen jobbar med. Bland dessa finns hur universitetet ska agera i fråga om att omvandla utbildningsbidrag till doktorandtjänster och hur andelen kvinnliga professorer ska öka.

De ekonomiska framtidsutsikterna för Stockholms universitet är goda, sammanfattade Kåre Bremer.

– Jag vill uppmana alla prefekter och föreståndare att satsa! Forskningsmedel ska inte sparas till eventuella sämre tider.

Förvaltningschef Ann-Caroline Nordström betonade att Albanoplanerna måste förverkligas. Hon tog även upp andra byggprojekt som pågår och frågan om studentbostäder. Idag ”blockhyr” universitetet 625 lägenheter som främst går till utbytesstudenter, men det räcker inte för de behov som finns.

”Vi är inte provinsiella”

Vicerektorerna för ämnesområdena talade om resultat inom respektive område. Astrid Söderbergh Widding, vicerektor för humaniora och samhällsvetenskap, tog utgångspunkt i en debattartikel där Bo Rothstein kritiserade ämnesområdet för att vara ”provinsialt”. Astrid Söderbergh Widding höll inte med. Hon berättade om att HS-området vid Stockholms universitet är lika stort som universitetet i Örebro och Karlstad tillsammans och att här sker mycket – speciellt nu under områdesnämndens samordnade paraply.

Flera nyheter presenterades som ett Turkietinstitut och ett barnrättscentrum, dessutom en planerad forskarskola i internationella relationer och ett centrum för trafikforskning tillsammans med KTH. Som exempel på etablerade verksamheter lyfte hon fram IIES som under sina 50 år påverkat svensk ekonomisk politik.

– Provinsialt? Knappast! Mycket av vår forskning finns vid den internationella fronten, avslutade Astrid Söderbergh Widding.

Hennes vicerektorskollega för naturvetenskap, Anders Karlhede, kompletterade med att berätta om de två Linnécentra (inom klimatforskning och kosmologi) som finns inom fakulteten och som fått fina omdömen i utvärderingar. Fakulteten ska nu göra flera sammanslagningar av institutioner och enheter för att skapa än starkare forskningsmiljöer.

Stockholms finansborgarråd Sten Nordin talade om att stärka samarbetet mellan staden och lärosätena. Sten Nordin sade sig vara övertygad om att Albano ska förverkligas. Han underströk också att staden har flera projekt med studentbostäder på gång men trodde inte det skulle räcka för att fylla behoven. ■

► Sändningen från upptakten kan ses på www.su.se/medarbetare/upptakt

Vad ser du fram emot att arbeta med under hösten?

Thomas Neidenmark, forskarkoordinator vid universitetsbiblioteket

– Jag ser fram emot att universitetet tar ett stort kliv framåt internationellt

genom att stärka Open Access-publiceringen, samt att de bibliometriska analyser som görs vid universitetsbiblioteket sprider ytterligare ljus och framgångskänsla över forskarna!

Lena Kautsky, professor i marin ekologisk botanik

– Jag ser fram emot att helhjärtat få ägna mig åt forskning efter tio år som föreståndare för Stockholms universitets marin-biologiska forskningsstation.

Nu ska jag hinna ta tag i allt som ligger i byrålådan och hoppas då också kunna publicera några artiklar.

Ulf Eriksson, vd för SU Innovation

– Under våren hände mycket inom vår verksamhet som vi enbart hann påbörja. Under hösten ska vi få denna verksamhet "på spåret" och se till att det blir allvar av det vi påbörjat.

Hillevi Ganetz (vänster), professor i genusvetenskap

– Jag ser fram emot starten av Genusakademien som är ett fakultetsöverskridande nätverk för genusforskning

och att en forskarutbildning i genusvetenskap startar. Dessutom ser jag fram emot att min bok *Naturlikt* (om genus och sexualitet i naturfilmer) kommer ut.

Gunnel Forsberg (höger), professor i samhällsgeografi och prodekanus

– Att få tillsätta en samhällsvetenskaplig miljöprofessor och där har vi kommit en bit på väg. Jag ser även fram emot att Genusakademien kommer igång.

Språkstöd gynnar långsiktigt lärande

Språkverkstaden erbjuder nu även skrivhandledning på engelska. Såväl studenter som universitetet vinner på ökade kunskaper i akademiskt skrivande.

TEXT THOMAS HELDMARK | FOTO EVA DALIN

– Lärarna skulle spara mycket tid att rätta tentor och uppsatser om de informerade sina studenter om oss och bjöd in oss till institutionerna att föreläsa i samband med skrivuppgifter, säger Margareta Olofsson, en av tre svensklärare vid Språkverkstaden.

Till universitetets Studie- och Språkverkstad, Språkverkstaden i dagligt tal, söker sig studenter som behöver hjälp att skriva. Här får de vägledning och tips av tre erfarna svensklärare och en lingvist. Kan de utveckla sitt akademiska skrivande förbättrar de ofta sina studieresultat.

– Vi håller inte på att tvätta texter. Vi utbildar studenterna att lära sig långsiktigt, säger Elisabeth Åman, också hon svensklärare vid Språkverkstaden.

Det kan vara så enkla saker som att förklara vad ordet diskussion innebär på en hemtenta. Ofta behöver uppsatserna stöttning. Uppsatsernas kvalitet väger tungt när Högskoleverket betygsätter utbildningar och enskilda institutioner. Och när studenterna inte rör i land sina c- och d-uppsatser går universitetet miste om pengar.

Språkverkstaden har nyligen fått rejält utökade resurser. Från att ha bestått av en knapp heltidstjänst är man nu fyra stycken, varav en, Anette Campbell, fil. dr i lingvistik, inriktar sig på akademisk engelska.

Gratis för studenter

Språkverkstaden kostar inget för studenterna. Ibland blir Språkverkstaden en sorts akutmottagning dit studenterna kommer med sina uppsatser. Språkverkstaden vill hellre vara en friskvårdsinrättning som arbetar förebyggande. Man vill därför uppmana lärarna att informera studenterna om att Språkverkstaden finns. I det preventiva friskvårdsarbetet ingår också att hålla seminarier och föredrag om att skriva akademiskt och man välkomnar inbjudningar från institutionerna.

2008 beslöt Språkverkstaden att utvärdera sin verksamhet. 50 på måfå utvalda studenter som besökt Språkverkstaden besvarade enkätfrågor. Resultatet var häpnadsväckande. 60 procent av de som svarade ansåg att Språkverkstaden varit "avgörande" för att de alls kunnat slutföra sina uppsatser.

– När man betänker hur viktigt färdiga uppsatser är ekonomiskt för universitetet kan man nog dra slutsatsen att vi det året bar våra kostnader många gånger om, säger Elisabeth Åman.

Proffsig textgranskning

Tanya Minich fick problem när hon skrev sin c-uppsats. Med hjälp från Språkverkstaden lärde hon sig skriva akademisk svenska. Innehållet var det inget fel på. Men under ventileringen sa Tanyas Minichs kompisar att texten inte såg ut som när svenskar skriver. Tanya Minich, som läser till SFI-lärare, har ryska som modersmål men behärskar svenska flytande.

– Jag såg inga språkliga fel, grammatiken var korrekt. Min sambo som är svensk tyckte det såg jättebra ut. Men på Språkverkstaden är de proffs att titta på texter. De såg direkt vad jag skulle göra.

Tanya Minich fick komma till Språkverkstaden med kort varsel.

– De gick igenom min text och gav idéer om hur jag skulle tänka. Jag gick hem, skrev om texten och fick bra betyg på uppsatsen. ■

Margareta Olofsson är en av dem som hjälper studenter med språket.

Svenska är ett vackert och mjukt böljande språk. Men eftersom orden inte härstammar från latin är de svåra att komma ihåg, enligt Franco Pauletto.

Språkentusiasm som smittar

Språk har han alltid varit intresserad av men det var först i 30-årsåldern Franco Pauletto bestämde sig för att satsa på att undervisa. Nu har han landat i Stockholm där han ledsagar studenter i språkets värld – och nu belönas med pedagogiska priset.

TEXT MARIA LEIJONHJELM | FOTO EVA DALIN

Den som till fullo behärskar ett språk är fri att obehindrat uttrycka tankar och känslor – ibland konkreta och okomplicerade, ibland abstrakta och motsägelsefulla. Annat är det att mödosamt knagla sig fram på ett främmande tungomål, italienska till exempel. Lyckliga de som i det läget har Franco Pauletto som ciceron. I nästan fyra år har han undervisat i italienska som andraspråk vid Institutionen för franska, italienska och klassiska språk.

När det gäller svenska är det han som nästan är nybörjaren. Det går bara långsamt framåt, för på jobbet talar han italienska, med sin sambo talar han spanska och på forskarskolan mest engelska. Motivationen kunde vara bättre. Gång på gång under vårt samtal slår han uppgivet ut med armarna och utbrister: "Uff...hur säger man...".

Älskar att undervisa

Hans huvudbudskap är i sin raka enkelhet ändå glasklart: Franco Pauletto älskar att undervisa i italienska som främmande språk, i särklass mycket älskar han att göra det just vid Stockholms universitet.

Hans entusiasm smittar av sig på studenterna. I juni fick han besked om att han får universitetets pedagogiska pris för 2012 inom humaniora på 50 000 kronor.

– Jag blev så glad och förvånad. Även om jag är entusiastisk har jag mycket kvar att lära. En del av prispengarna ska gå till en pedagogisk fortbildningskurs i Rom nästa år.

Både han själv och hans studenter har slumpen att tacka för att han sent omsider hamnade alldeles rätt i livet. Franco, var över 30 år när han började arbeta som pedagog.

Språk har han däremot varit intresserad av ända sedan han på mellanstadiet började läsa engelska. Han tycker fortfarande att det är en ren fröjd att knäcka grammatiska koder oavsett om de är spanska, franska, engelska eller svenska.

– Jag anser, nej inser, att alla inte kan vara lika förtjusta i grammatik som jag. Men en stark motivation är grundläggande för all inläring. För att studenterna ska hitta sin personliga drivkraft, uppmuntrar jag dem att reflektera över sina egna val.

Utan plan i livet

Efter några år av studier i historia och samhällskunskap på italienska och spanska universitet valde Franco att återvända hem till det lilla familjehotellet på den adriatiska kusten. Där hade han i hela sitt liv haft främmande språk klingande i öronen och träffat människor från jordens alla hörn. Men omständigheterna gjorde att hotellet såldes, och Franco var tvungen att hitta en ny försörjning.

– Å ena sidan kände jag lättnad eftersom jag var fri att göra vad jag ville. Å andra sidan var jag vilse, nej... vilse... utan en plan i livet.

På måfå surfade han runt på nätet för att hitta en universitetskurs som passade honom. Men han var sent ute, den enda han ännu kunde söka till var en masterutbildning i pedagogik för italienska som andraspråk.

Franco Pauletto

Ålder 44

Familj Sambo och stor familj i Italien

Bor Lägenhet i Fruängen

Aktuell Utsedd till Årets lärare 2012 i humaniora.

Favoritlärare Margherita, min lärare i grundskolan.

Smultronställen vid universitetet Jag älskar att gå från universitetet in till stan via Brunnsviken, speciellt på sommaren.

Om jag vore rektor för en dag Då skulle jag ordna ett jättestort utegympapass på gräsmattan – gympa med rektorn! "Mens sana in corpore sano".

Vackraste svenska ordet "Bra" för att det är kort, positivt och skapar härliga vibrationer i tungan.

Bitarna föll på plats

Och så vips, föll alla bitar på plats. Den nyupptäckta pedagogiska talangen förde honom först till en privat språkskola i Venedig och sedan vidare till Istituto Italiano di Cultura i Madrid. Här såg han som sin uppgift att få de spansktalande eleverna att inte nöja sig med att förstå innehåll, utan också att bry sig om form – trots att det krävde merarbete.

– Eftersom italienska och spanska är så lika kunde jag börja undervisningen på en ganska hög nivå. Men sedan gick det långsammare. Svenska studenter som inte har något gratis via sitt eget språk, lägger ner energi både på form och innehåll.

Nästa utmaning blev University of Michigan, ett av de högst rankande universitetet i USA. Franco som brukade anpassa sina lektioner efter studenternas behov och önskemål hade nu att följa en i förväg fastlagd kursplan. Ett annat hinder var bristen på motivation, studenterna pluggade inte ett främmande språk för att de ville, utan för att det var obligatoriskt. Inte heller den stressande tävlings- och jämförelsekulturen passade Francos pedagogiska ideal.

– Det var en tuff och lärorik utmaning att anpassa mitt sätt till villkoren. Ibland kände jag mig mer som en underhållare än som lärare, eftersom jag var tvungen att hålla mina "kids" vakna. Det var nog tur att ingen i ledningen besökte mina lektioner. Men det som räknades var tentorna och dem klarade mina studenter ganska bra.

Resan från Italien gick via undervisning vid University of Michigan innan Franco Pauletto kom till Stockholm 2008.

» Jag ser mig själv mer som en ledsagare, än som instruktör. Min roll är att ta studenterna vid handen och föra dem genom texterna, oavsett om vi läser eller lyssnar.

Flytt till Sverige

Fastän Franco under de tre åren i USA lärde sig mycket och fick många vänner som han fortfarande håller kontakten med, kände han sig mer hemma i Europa. Våren 2008 sökte han en tjänst vid Stockholms universitet. Efter intervjun var saken klar. Det enda som mötte oväntat motstånd i det nya landet var språket.

– Jag har alltid tyckt om svenska, det är mjukt och vackert böljande. Grammatiken är enkel och logisk, men orden härstammar inte från latinet och är svåra att komma ihåg... kanske börjar jag bli gammal.

För en person som själv är pedagog är det inte helt lätt att själv sätta sig på skolbänken. Under de månader Franco läste svenska på SFI, svenska för invandrare, tog han som vanligt tillvara möjligheten att lära känna människor från olika kulturer. Men han led av bristen på entusiasm både bland lärare och elever.

I sin egen undervisning strävar han efter att använda sig av att studenterna ligger på olika kunskapsmässiga nivåer, istället för att se det som ett hinder.

– Det är normalt och bra att studenterna befinner sig på olika nivåer, eftersom de då kan hjälpa varandra. För läraren är det en stor fördel att kunna använda studenterna som en resurs.

Ledsagare för studenterna

– Jag ser mig själv mer som en ledsagare, än som instruktör. Min roll är att ta studenterna vid handen och föra dem genom texterna, oavsett om vi läser eller lyssnar. Vi går inte från struktur till praktik, utan från en allmän förståelse till analys.

Samtidigt som Franco hjälper sina studenter att både känslomässigt och intellektuellt närma sig italienskan, blir han allt mer medveten om vilken språklig aspekt han själv finner mest intressant.

– Det viktigaste är kontexten, sammanhanget språket används i. Jag vill att mina studenter ska lära sig att använda italienska i verkligheten.

Hur ett språk används i praktiken är också ämnet för Francos nyligen påbörjade avhandlingsarbete.

– Det jag framförallt fokuserar på i avhandlingen är hur svenska och italienska barnfamiljer använder "mitigation", alltså ord eller meningskonstruktioner som dämpar kraften i det som sägs. Med mitt italienska perspektiv är det intressant hur svenska föräldrar, inte bara ger order, utan pratar mycket med barnen redan när de är små.

Med avhandlingsarbetet har Francos motivation att förbättra sin svenska fått en jätteskjuts och i höst sätter han sig på skolbänken igen.

Forskningen lockar, men allt helt och hållet lämna pedagogiken och kontakten med studenterna är uteslutet.

– Att undervisa är en regalo... cadeau... present... gåva, ja gåva menar jag. ■

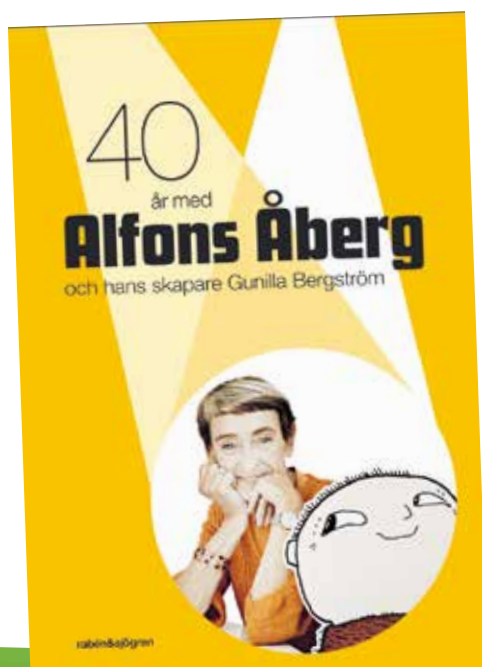

FORSKARDAGARNA - 60 FÖREDRAG OM FORSKNING

Den 3-4 oktober anordnas årets upplaga av Forskardagarna då nydisputerade berättar om sin forskning för allmänheten men även för universitetets studenter och medarbetare. Här får du en inblick i vad några av talarna forskar om.

TEXT VETENSKAPSJOURNALISTERNA | FOTO RABÉN & SJÖGREN, EVA DALIN

Subtillt bildberättande om 40-årsjubilerande pojke

MÅNGA TÄNKER ATT barnkultur ska vara enkel och lätt att förstå. Men det är inte så stor skillnad på vad barn och vuxna förstår, säger Annika Gunnarsson.

I år är det fyra decennier sedan Gunilla Bergström illustrerade och skrev den första boken om *Alfons – God natt, Alfons Åberg*. Sedan dess har det kommit fler än tjugo bilderböcker om den lille pojken som bor med sin pappa.

Uttrycket i böckerna är till synes enkelt. Men i samspelet mellan bild och text växer en komplex skildring av livet fram. När Alfons i en av böckerna ska börja skolan sägs i texten att Alfons pappa är orolig, men i bilden ler pappan. Det är ett uttryck för yttre och inre världar, att man kan ha olika känslor på samma gång, berättar Annika Gunnarsson.

– Pappans oro är något han bär inom sig. Samtidigt delar han Alfons glädje över att börja skolan, genom att visa sig glad.

I sitt arbete har Annika Gunnarsson haft tillgång till Gunilla Bergströms privata arkiv, med skisser och utkast. Det visar att författaren på vägen till en färdig bok skalar bort mycket i både bild och text. Syftet är att öppna för läsarens egna tolkningar.

– Läsaren deltar i högsta grad själv i iscensättningen av berättelsen. Man är inte bara mottagare utan också avsändare av innehållet, eftersom man lägger till egna erfarenheter i sitt betraktande.

Att ha skrivit en doktorsavhandling beskriver Annika Gunnarsson som en bergsbestigning – av ett berg som bara hon själv ser. Hon kan sörja att inte längre ha den fantastiska utsikten på toppen – av all

kunskap – men sättet att analysera och tänka kring bilder och bildberättande använder hon varje dag i jobbet som intendent på Moderna Museet.

Trots att Annika Gunnarsson växte upp under 1970-talet, då de första Alfonsböckerna gavs ut, läste hon dem aldrig själv. Intresset för Alfons bottnade mer i det faktum att böckerna under flera decennier varit – och fortfarande är – en viktig del av barn och vuxnas kulturutbud.

– Som liten tyckte jag nog att Alfons var ganska ful och tråkig. Det fanns andra bilder jag uppskattade mer. Men också det man inte förstår sig på är intressant, att kunna ta reda på vad som skaver. ■

Annika Gunnarsson

” Lyssna själv och tipsa dina studenter!”

Forskardagarna
3-4 oktober 2012

Sällan har så många
fått veta så mycket.
På så kort tid.

Fri entré. Öppet för alla. Rykande aktuellt.
60 korta föredrag på två dagar.
Stockholms universitet, Södra huset. www.su.se/forskardagarna

Stockholms
universitet

Hon försöker förstå matvägrande fjärilar

Jessica Slove Davidson

FJÄRILAR ÄR OFTA specialiserade och äter bara en viss typ av växt. Jessica Slove Davidson försöker förstå hur fjärlars växtval har förändrats över lång tid och hur deras livsmiljöer påverkar menyn.

Naturen förändras hela tiden och det påverkar de arter som lever där. Idag sker det både för att olika naturtyper försvinner och att klimatet förändras. Bland annat påverkas dagfjärilar som ofta är så specialiserade att de knutna till en enda växt.

– Om växten fjärlarna äter försvinner från deras livsmiljö är det fascinerande att vissa snabbt anpassar sig och börjar äta något annat, medan andra fjärlar hellre svälter ihjäl. Ändå finns det andra växter som de borde kunna äta, förklarar Jessica Slove Davidson.

Trots att hon är biolog och fjärlforskar tillbringar hon inte massor av tid på sommarängar med en häv i handen. Hennes forskning är mer teoretiskt och handlar om att ta fram modeller för hur fjärlarnas val av värdväxter har utvecklats.

– Evolution är spännande, speciellt när du kan besvara ekologiska frågor. Att jämföra vilka växter fjä-

rlar äter idag är en ledtråd till hur växtvalen förändrats genom historien och kanske deras förmåga att anpassa sig vid framtida förändringar.

Jessica Slove Davidson hoppas att kunskaperna ska visa vilka fjärlarter som är extra känsliga för förändringar. Eftersom många olika arter ofta är beroende av samma livsmiljö kan modellerna även användas för att förstå hur fler arter än fjärlar påverkas.

Som nybliven doktor vill hon gärna fortsätta forska, men tycker också att det är roligt att undervisa. Närmast ska hon hålla i en distanskurs för biologilärare. Själv hade hon inget jätteintresse för naturen innan hon började läsa biologi – hon kunde inte rabbla massor av blommor och fåglar. Men nu är hon fast.

– Ämnet är otroligt brett, du läser om allt från celler och DNA till hela ekosystem och globala frågor. Det som är så spännande är att allt hänger ihop. Att kunna gå ut i naturen och läsa av det du ser och förstå sambanden är lite som att lära sig ett nytt språk. ■

Isbrytaren Oden ska vara plattform för Arktisexpeditionen 2014.

I spetsen för stor Arktisexpedition

Nästa stora Arktisexpedition på isbrytaren Oden 2014 präglas av åtta professorer från tre institutioner vid Stockholms universitet, alla samlade inom Bert Bolincentret för klimatforskning.

TEXT HENRIK LUNDSTRÖM | FOTO MARTIN JAKOBSSON

Av de tio professorer som står bakom nästa stora svenska Arktisexpedition, SWERUS-C3, sommaren 2014 kommer åtta från Stockholms universitet (se faktaruta). Expeditionen finansieras av Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse och kommer att pågå 45 dagar i östsibiriska arktiska oceanen. Startpunkten blir antingen Tromsø eller Svalbard.

Örjan Gustafsson vid Institutionen för tillämpad miljövetenskap och Martin Jakobsson vid Institutionen för geologiska vetenskaper kommer att leda var sitt av de två så kallade benen. Närmare hundra forskare ska delta.

Redan är förberedelser igång, både med mätutrustning och att rekrytera forskare till ett femårigt tvärvetenskapligt forskningsprogram. Merparten av forskarna kommer från Stockholms universitet, och de kompletteras av forskare vid Göteborgs universitet samt från Ryssland och USA.

Expeditionen är ett stort åtagande, inte minst ekonomiskt. Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse finansierar expeditionen med 45,6 miljoner kronor, och Polarforskningssekretariatet bidrar med cirka 26 miljoner kronor – men ytterligare medel kommer att behövas.

Snabbare uppvärmning i Arktis

Syftet med expeditionen är att studera det komplexa samspelet mellan klimat, permafrost, havsisar och det kol som finns lagrat under permafrosten. Det finns tydliga tecken på att den globala uppvärmningen hittills har skett snabbare i Arktis än någon annanstans på jorden, och forskarna vet inte varför. Risken finns att uppvärmningen frigör metan och koldioxid, som idag ligger bundet i botten sediment under permafrosten i form av så kallade gashydrater. En sådan process skulle ytterligare kunna förstärka den globala uppvärmningen – men hur mycket är väldigt osäkert.

– Varmt havsvatten riskerar att tina upp permafrosten som idag ligger som ett lock över gashydraterna. Därmed finns risk att stora mängder växthusgaserna avges till atmosfären, säger Örjan Gustafsson.

Under Arktisexpeditionen ingår såväl biogeokemiska och geofysikaliska som oceanografiska och meteorologiska fältprogram. Sedimentprover från havsbotten spelar en viktig roll. Innehållet av mikrofossil avslöjar tidigare temperaturförändringar, medan kemiska analyser och kornstorlek hjälper forskarna att förstå isarnas utbredning historiskt.

SWERUS-C3

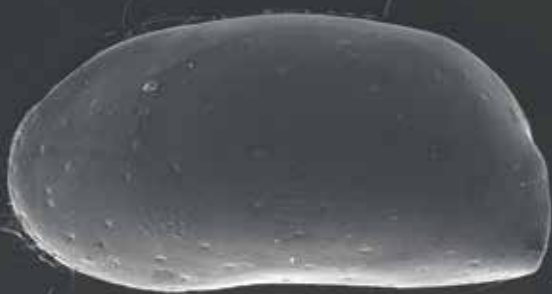
Forskningsprogrammet Swedish-Russian-US Arctic Ocean Investigation of Carbon-Climate-Cryosphere Interactions (SWERUS-C3) ska studera samspelet mellan klimat, permafrost, havsisar och det kol som finns lagrat under permafrosten. 2014 görs en expedition på isbrytaren Oden. Finansiering finns hittills från Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse och Polarforskningssekreteriatet.

De professorer vid Stockholms universitet som deltar är Örjan Gustafsson (Institutionen för tillämpad miljövetenskap, ITM), Martin Jakobsson (Institutionen för geologiska vetenskaper, IGV), Jan Backman (IGV), Volker Brüchert (IGV), Patrick Crill (IGV), Christoph Humborg (ITM) samt Johan Nilsson och Michael Tjernström vid Meteorologiska institutionen.

Martin Jakobsson och Örjan Gustafsson

Genom att analysera halterna av magnesium och kalcium i musselkräftor (bilden) grå det att beräkna temperaturer.

Jobb dygnet runt

Oden är också utrustad med ett så kallat flerstråligt ekolod, som används för att skanna havsbotten. Med hjälp av detta letar bland andra Martin Jakobsson efter så kallade "pockmarks" på havsbotten. Det är kratrar på havsbotten som bildats när gashydrater tidigare i historien avgetts från sediment. Utrustningen ombord på Oden kommer att användas flitigt. För ansvariga forskare gäller i princip jobb dygnet runt under pågående expedition, konstaterar Martin Jakobsson.

Att ge alla forskargrupper tillgång till mätning och provtagning, när både tid och utrymme är begränsade, ställer höga krav på logistik och exakta tidsscheman. En grupp får börja på en mätstation, sen är det dags för nästa grupp att gå upp på däck, och så fortsätter det.

Hemkomst är planerad till hösten 2014. Men expeditionen tar inte slut för det. Om allt går som det ska har forskarna sedimentprover och annat material med sig hem som räcker för forskning i år framöver.

– Jag sitter fortfarande och publicerar artiklar på material från expeditionen 1996. Och forskare från hela världen tigger och ber om några korn av det sediment som finns kvar. Men hur bra proverna blir vet man aldrig på förhand, säger Martin Jakobsson. ■

Uppseendeväckande resultat från tidigare expeditioner

ÖRJAN GUSTAFSSON OCH Martin Jakobsson har tillsammans med andra forskare nyligen publicerat banbrytande resultat baserade på sina tidigare expeditioner:

I slutet av augusti publicerade Nature en forskarstudie som Örjan Gustafsson står i spetsen för. Studien visar att koldioxidutsläppen från kollapsande permafrost (så kallad Yedoma) utmed sibirisk-arktiska kusten är större än vad forskarna tidigare förutspått. Utsläppen av kol till arktiska oceanen är tio gånger mer än vad som tidigare förutspått släpps ut till arktiska oceanen.

Utsläpp av koldioxid i atmosfären från tinande permafrost i Arktis är identifierad som en förstärkande mekanism av klimatuppvärmningen. Ungefär hälften av allt organiskt kol som finns i världens jordar hålls i de frusna ytlagren av permafrost i Arktis (motsvarande dubbelt så mycket kol som i atmosfärens koldioxid). Uppvärmningen av Arktis är också dubbelt så stor som genomsnittet för jordklotet vilket kan skynda på en kollaps av de kolrika permafrosttäckta kusterna.

– Kust-Yedoma är troligen mer utsatt för frigörelse av kol än andra permafrostmiljöer. Det utsätts inte bara för direkt uppvärmning ovanifrån av den varmare luften utan även för ökade våg- och vinderosioner på grund av havets nivåhöjning och längre isfria sommarsäsonger, förklarar Örjan Gustafsson.

Resultatet av studien förstärker budskapet från forskarlagets tidigare rapport om storskaliga metanutsläpp från kollapsande permafrost på havsbotten i de östsibiriska grundhaven.

– För att bättre kunna förutse framtida halter av växthusgaser i atmosfären är det viktigt att studera interaktionen mellan ett uppvärmande klimat och frigörelse av kol. Man måste här studera såväl frigörelsen av kol från de enorma reservoarerna av kol som finns i kustnära områden som från permafrosten på havsbotten och metanhydraterna i de östsibiriska grundhaven, säger Örjan Gustafsson.

Varmare vatten under istid

Martin Jakobsson har nyligen även fått en vetenskaplig artikel publicerad baserad på resultat från tidigare expeditioner. Det internationella forskarteam, där han och meteorologen Johan Nilsson vid Stockholms universitet ingår, har med hjälp av geokemiska metoder rekonstruerat bottenvattentemperaturer i Norra ishavet under de senaste 50 000 åren. Resultaten visar överraskande att vattnet i den centrala arktiska bassängen på mellan 1 000 och 2 500 meters djup, under den senaste istiden var 1-2 °C varmare än idag. Detta tyder på att havscirkulation i Norra ishavets fungerade på ett distinkt annorlunda sätt under den senaste istiden än idag. I studien som publicerats i tidsskriften Nature Geoscience i augusti visar forskarna med hjälp av en oceanografisk modell att Norra ishavet har en mycket hög känslighet för förändringar i tillflödet av sötvatten. Detta har lett till att Norra ishavet haft olika cirkulationsmönster och genomgått stora temperatursvängningar. **VIKTOR SANDQVIST**

Permafrostmassiv utmed arktis-sibiriska kusten.

NAMN OCH NYTT

REDAKTÖR PER LARSSON | FOTO SVERIGES RIKSBANK, ALBERT BONNIERS FÖRLAG, EVA DALIN

Hallå där

Ronny Byström vid Avdelningen för IT och media som av Servicedeskforum utsetts till "Årets servicedeskmedarbetare 2012". Servicedeskforum är ett nätverk för personer som arbetar med utveckling av servicedeskfunktionen.

» Man får ladda ur sen efter att man lagt på, ofta brukar jag tala ut med kollegor.

Varför tror du att du fått utmärkelsen?

– Därför att jag är väldigt serviceinriktad och försöker hjälpa alla som behöver hjälp och gör det på ett bra sätt.

Vilka är dina knep att bemöta kunder?

– Det första är att själv se till att man är glad. Då blir de mycket lättare att bemöta personen som hör av sig. Sedan verkligen lyssna och förstå personen för då blir det lättare att lösa problemen.

Vilken typ av frågor är de vanligaste du får?

– Hmm, svårt att säga då det är så väldigt stor blandning av frågor från både studenter och anställda, men studenter frågar om konton/Mondo och anställda om datorer och telefonifrågor.

Vad är roligast med ditt jobb?

– Variationen mellan det tekniska och kontakten med människor, den perfekt kombinationen. Att det alltid händer olika saker varje dag.

Hur hanterar du surpupper och gnällspikar?

– Det är det svåra med jobbet men jag brukar vara trevlig och saklig i telefonen. Man får ladda ur sen efter att man lagt på, ofta brukar jag tala ut med kollegor.

Vilka erfarenheter har du tagit med dig från tidigare jobb?

– Jag har jobbat med lite allt möjligt, men mycket från lumpen som systemtekniker/plutonbefäl där tidspress, blandat med teknik och att leda soldater utvecklade mig väldigt mycket. På Arlanda arbetade jag som loadmaster, med att lasta flygplan, där var det mycket kort tid att utföra mycket med ständig kontakt med övrig personal. Där fick jag lära mig att hantera människor i olika situationer och hantera stress.

Är du lika trevlig och serviceinriktad även privat?

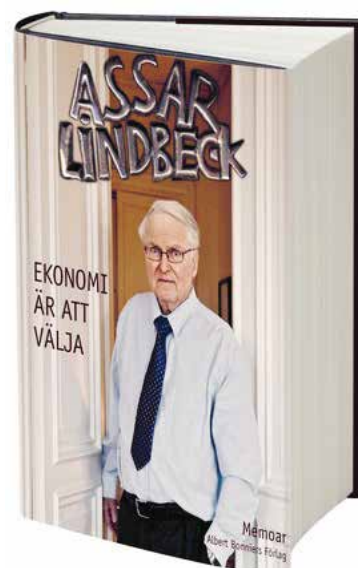
– Japp, det är jag.

Boken

Ekonomi är att välja

UNDER SEX DECENNIER har nationalekonomen Assar Lindbeck arbetat med samhällsekonomiska frågor. Hans bas har varit – och är fortfarande – Institutet för internationell ekonomi (IIES) vid Stockholms universitet där han fortfarande är aktiv vid 82 års ålder.

Assar Lindbeck har som få andra svenska forskare gjort avtryck i den ekonomisk-politiska debatten. I sin självbiografi *Ekonomi är att välja* (Albert Bonniers Förlag) berättar han om uppväxten i Norrbotten under trettiotalet och hur faderns fackliga engagemang väckte hans livslånga intresse för sociala frågor. Därefter påbörjades en internationell framgångsrik karriär inom nationalekonomisk forskning där Assar Lindbeck kom att bli involverad i många viktiga frågor i svensk ekonomi och politik under andra hälften av 1900-talet. Han deltog bland annat i löntagarfondsdebatten under sjuttiotalet och var ordförande i den så kallade Lindbeckkommissionen under nittiotalet. I mer än två decennier var han aktiv i kommittén för Sveriges Riksbanks pris i ekonomi till Alfred Nobels minne.

Visste du att...

SVERIGES RIKSBANK HAR presenterat hur de nya svenska sedlarna ska se ut. På 1 000-kronors-sedeln avbildas Dag Hammarskjöld som var generalsekreterare för FN från 1953 till sin död i en flygkrasch 1961. Efter studier i Uppsala och att ha arbetat ett tag i statliga arbetslöshetskommittén ville han fullborda sin akademiska karriär. 1933 blev hans doktorsavhandling i nationalekonomi, *Konjunkturspridningen. En teoretisk och historisk undersökning*, klar vid Stockholms Högskola.

Prisade pedagoger

I JUNI BLEV det klart vilka lärare som får universitetets pedagogiska pris inom kategorin Årets lärare. Det går till en lärare inom varje fakultet. Inom naturvetenskap är det Magdalena Rosell (höger) vid Institutionen för biovetenskaper och näringslära, inom samhällsvetenskap är det Maria Wendt vid Statsvetenskapliga institutionen och inom juridik är det Mårten Schultz. Pristagaren inom humaniora, Franco Pauletto, kan du läsa mer om på sidan 20. Priserna delas ut vid installations- och promotionshögtiden den 28 september.

Margaret Gärding årets kvinna

DEN 25 MAJ UTMÄNDES Margaret Gärding, doktorand vid Institutionen för pedagogik och didaktik, till Årets kvinna på Maishagalan i Stockholm. Utmärkelsen, som är en av fyra, ges till svenska kvinnor och invandrarkvinnor som har gjort betydande insatser för att ge en rikare bild av Afrika samtidigt som de genom sina respektive verksamheter tjänar som förebilder.

Under apartheidtiden var Margaret Gärding aktiv både i Sydafrika och i anti-apartheidrörelsen i Sverige. Under de senaste åren har hon varit involverad i den afrikanska diasporarörelsen och medverkat i flera paneldiskussioner om integration och mångfaldsfrågor i Sverige.

Nya ledamöter i Sveriges unga akademi

SVERIGES UNGA AKADEMI har fyllt ett år. Akademien fick samtidigt en ny ordförande och sex nya ledamöter, varav två från Stockholms universitet. De nya ledamöterna från universitetet är: Beatrice Crona, forskare i ekologi och Jenny Larsson, docent i baltiska språk. Sveriges Unga Akademi har ytterligare fyra ledamöter från Stockholms universitet. Det är Gustaf Arrhenius, professor i filosofi, Jan Conrad, professor i fysik, Erik Lindahl, professor i bioinformatik (även verksam vid KTH) samt Martin Högbom, professor i biokemi.

► www.sverigesungaakademi.se

Miljömedicinskt pris

Insamlingsstiftelsen Cancer- och allergifonden delar varje år ut ett miljömedicinskt pris på en halv miljon kronor. Docent Eva Sverremark-Ekström vid Wenner-Gren Institut får priset för sitt banbrytande arbete om såväl modersmjölkens som tarmfloras betydelse för hur barns immunsystem utvecklas samt för framtida allergiutveckling.

Jonas Olofsson Pro Futura-forskare

Som första forskare i psykologi har docent Jonas Olofsson vid Psykologiska institutionen blivit utsedd till Pro Futura-forskare. Hans forskningsprojekt avser att kartlägga samband mellan nedsättningar av luktsinnet och förlust av minnesfunktioner under åldrande.

I korthet

PIA BJERÉN FÜRSTENBACH, företagande för Forskningservice, och **AMINE BENHAJJI**, ansvarig för catering i Spökslottet, får Stockholms universitets guldmedalj i 8:e storleken i band. Medaljerna delas ut vid installations- och promotionshögtiden i Stadshuset den 28 september.

TORSTEN PERSSON, professor vid Institutet för internationell ekonomi, valdes i juli in i British Academy som "Corresponding Fellow".

ELISABETH MANSÉN, professor i idéhistoria, har fått årets Hertig Karls pris. Det är Sveriges största historiepris och delas ut av Sörmlands museum och Nyköping kommun.

CONNY KJELL är ny economichef vid universitetet. Tidigare har han bland annat arbetat vid Kammarkollegiet i Stockholm och Högskolan i Skövde.

OTTO HERMELIN, docent i geologi, har av Geosektionen inom fackförbundet Naturvetarna utsetts till Årets geolog.

CHRISTIN MELLNER och Eva Bejerot vid Psykologiska institutionen, har fått varsitt forskningsanslag från AFA Försäkring.

HANS AILI, professor i latin, har av Birgittastiftelse utsetts till mottagare av Birgittapriset 2012 för den stora vetenskapliga utgåvan av den heliga Birgittas Revelationes, som färdigställdes lagom till 700-årsminnet av hennes födelse.

LOVE BÖRJESSON och **ANNA FYRBERG YNGFALK** vid Företagsekonomiska institutionen och **PATRIK GRÄNSMARK** vid Institutet för social forskning har tilldelats Wallanderstipendium. Stipendierna möjliggör fortsatt heltidsforskning under tre år.

MATS HARMS-RINGDAHL, professor emeritus i strålningsbiologi, har fått utmärkelsen "The Bacq and Alexander Award" för 2012, som delas ut av European Radiation Research Society (ERRS).

PETTER ASP, professor i straffrätt, har utsetts till att ingå EU-kommissionens expertgrupp för EU:s straffrättsliga politik.

CHRISTINA RUDÉN anställs som professor i regulatorisk ekotoxikologi och toxikologi.

FRANCOISE SULLET NYLANDER är ny professor i franska med språkvetenskaplig inriktning.

Bellmanstafett i dagarna två

Även i år anordnades Bellmanstafetten vid två tillfällen i Frescati. Efter ihärdigt regnande hade starten förvandlats till lervälling på torsdagkvällen. Flera lag från universitetet var med, bland annat från Naturvetenskapliga fakultetskansliet.

– Många undrade nog vad de gjorde där i regnet men den sköna känslan som infann sig efteråt överträffade med råge huttrandet innan start, säger lagledaren Per Nordström.

Efteråt delade lagen på varsin picknick korg. Totalt deltog över 9 000 löpare på torsdagens stafett.

Vid det andra tillfället, lördagen 25 augusti, ställde bland annat tre lag från Institutionen för lingvistik upp i Bellmanstafetten. Ett av lagen sprang in på en hedersvärd 14:e plats av 601 möjliga.

Tusentals löpare intog Frescatiterrängen.
(Bilden är från förra året.)

FOTO EVA DALIN

Spännande Utvecklande Lärorikt

För dig som
undervisar vid
Stockholms universitet

- Ett tillfälle att utveckla ditt lärarskap.
- Utbyt erfarenhet och goda exempel från undervisning i akademien.
- Ta del av universitetspedagogisk forskning.

En mötesplats för utveckling och utmaning med undervisning och lärande i fokus. Anmäl dig på www.su.se/lararkonferens2013

FREDAG 15 FEBRUARI 2013
AULA MAGNA STOCKHOLMS UNIVERSITET

**Lärar 2013
konferens**

Stockholms
universitet

Universitetet på DN Debatt

Regeringen måste se den bredare samhällsnyttan av forskning. Den ensidiga inriktningen mot medicin och teknik måste brytas och satsningar inom humaniora och samhällsvetenskap måste till. Det skrev Stockholms universitets rektor Kåre Bremer, prorektor Lena Gerholm och vicerektor Astrid Söderbergh Widding på Dagens Nyheters debattsida den 29 juli.

Ändring för fritidspedagogik

Den 1 juli övergick utbildning och forskning inom fritidspedagogik/fritidshemspedagogik till Barn- och ungdomsvetenskapliga institutionen (BUV), bland annat grundlärarprogrammet - fritidshem och lärarprogrammet med inriktning mot fritidspedagogik och lärande. Detta efter att Institutionen för utbildningsvetenskap med inriktning mot tekniska, estetiska och praktiska kunskapstraditioner (UTEP) läggs ner. Vid BUV ingår sedan tidigare avdelningarna för förskoledidaktik och barn- och ungdomsvetenskap, samt Centrum för barnkulturforskning.

Universitetsnytt nominerat

Universitetsnytt är tillsammans med tre andra tidningar nominerade till Svenska publishingpriset inom kategorin "Personaltidningar – offentlig sektor". Vinnarna i de olika kategorierna utses vid Svenska Publishing-Dagen som i år är i Aula Magna den 14 november.

Stipendier för Mexicoutbyte

Via Rotarys distrikt 2350 finns möjlighet att söka fyra stipendier för utbyte med Veracruz, Mexiko. Utbytet innebär att de fyra stipendiaterna får åka till Veracruz i mars 2013. Där ska stipendiaterna studera hur yrkesbröder/systرار arbetar. Man bor individuellt hemma hos Rotary-familjer. Stipendiet omfattar resa och uppehälle i Veracruz med omgivning under en månad.

För att kunna delta måste man vara yrkesverksam i norra Stockholm, Uppsala, Enköping eller Norrtälje, vara mellan 25 och 40, ha varit yrkesverksam i minst två år och inte ha en förälder som är Rotarian. För vidare information kontakta Urs Göbel på urs.gobel@bredband.net.

Utökad samarbete med Rutgers University

Stockholms universitet har tecknat ett utbytesavtal med Rutgers State University i New Jersey. Universitetet har cirka 60 000 studenter och ger 100 utbildningar på grundnivå och har 180 masterprogram. Det avtal som nyligen tecknats är inledningsvis på tre år och ger möjlighet till två studenter till ett läsårs utbyte eller för fyra studenter till utbyte under en termin var under ett läsårs.

Rutgers rankades 2012 på plats 61 i världen enligt Shanghai Jiao Tong Ranking. Universitetet har tre campusområden varav det största är i staden New Brunswick i närheten av New York City.

Mer information om avtalet kan fås av Tom Morell vid Sektionen för internationell mobilitet: tom.morell@su.se eller tfn 08-16 1184.

Nominera till Månadens alumn

Vilken av din institutions alumner skulle passa bra som Månadens alumn i universitetets externa nyhetsbrev? Avdelningen för externa kontakter och Kommunikationsenheten söker intressanta alumnprofiler som passar i det här sällskapet, se Alumnporträttet på www.su.se.

Nominera helst alumner med examen – naturligtvis ska de också representera ämnet på ett bra sätt. Skriv motiveringar på max 5 rader och skicka dina nomineringar till alumn@su.se. Och glöm inte att själv gå med i alumnätverket på www.su.se/alumn om du ännu inte är medlem!

► Gör din röst hörd! Skriv ett inlägg till [Universitetsnytt, per.larsson@su.se](mailto:Universitetsnytt,per.larsson@su.se)

SEPT OKTOBER Kalender

FOTO EVA DALIN

▲
**28 SEPTEMBER
FORSKARFREDAG**
på Debaser Medis

28 SEPTEMBER
INSTALLATIONS- och
promotionshögtid i
Stadshuset

3-4 OKTOBER
FORSKARDAGARNA

4 OKTOBER
GRUNDUTBILDNING
i personaladministra-
tion

9 OKTOBER
SKYDDSOMBUDS-
UTBILDNING

10 OKTOBER
HÄLSOINSPIRATÖR –
grundutbildning

17 OKTOBER
GRUNDUTBILDNING
i Raindance och Fak-
turaportalen

► Läs mer och hitta fler evenemang på www.su.se/medarbetare/medarbetarkalender

IN ENGLISH

EDITOR PAUL PARKER | PHOTO EVA DALIN, PER LARSSON
 ► WWW.SU.SE/ENGLISH/NEWS ► REDAKTION@SU.SE

Dare to invest!

THE NEXT RESEARCH bill is expected in October, or the Research and Innovation Bill, as it is properly called. Until this summer, the signals from the Ministry of Education were indicating that we should not anticipate any major increases in research funding. There will be special investments in ESS, MAX IV and SciLifeLab, but probably no increase in faculty grants. That was the message. We received such a significant increase in the previous research bill that the major universities have not yet been able to use all the new money allocated. Instead, the money was placed in increasing amounts into administrative funds.

In August we received new, positive signals from both the Prime Minister and the Minister of Education in their summer speeches. There will be new substantial investments in research. The funds will go to the best research. This must mean that Stockholm University will receive a boost. As is the case for other universities, we have large administrative funds to draw on. I also expect additional contributions from other external sources which I cannot elaborate on at the time of writing, but which may have been finalised by the time this is being read or later this autumn.

My conclusion is that the funding of research at Stockholm University has never been better than it looks to be in the next few years. Granted, the situation may look different at different departments and institutes,

and may be very different when it comes to first-cycle studies. Nonetheless, at the end of last year, nine out of ten departments had financial resources for research in reserve, and by that I mean faculty funds rather than saved research grants which there is also a great deal of.

My message to the Heads and Directors is: dare to invest! Hoarding research funds is a terrible strategy, as it will result in not being awarded new funds. Listen to the suggestions of the staff and researchers at the department. I receive many requests in the form of various types of applications, and I often say that the department has the option to cover the cost itself. Personally, I would be happy to see many more post-doctoral fellows, visiting researchers and visiting professors, particularly female scholars. We need this in order to raise our international status. Moreover, these expenses cease when the visitors return home. We must dare to invest and look to the future with confidence!

Kåre Bremer
 ► rektor@su.se

Continued maintenance of the Arrhenius Laboratory

LAST AUTUMN, the property owner, Akademiska Hus, performed a routine inspection of the Arrhenius Laboratory. It was found that the outer concrete structure in buildings A-C were in need of repair, as some columns and beams showed signs of cracking. The damage has been caused by chemical reactions in the concrete, so-called alkali-silica reactions, and frost weathering has occurred in the cracks.

The assessment at the time was that maintenance work should commence, but that there was no immediate danger to people working in the building. As a first step in the maintenance work, some of the concrete beams were supported using steel columns in 25 places. Damaged concrete was knocked out and the top of every column was provisionally protected. In the beginning of June, new inspections revealed that the situation was more serious than Akademiska Hus had believed in their first analysis. Additional beams were supported by 60 columns in over 30 places on the first floor. As a precaution, the building was evacuated for two days while work was carried out. When the building reopened on 7 June, it was business as usual. The building is now stable, and Akademiska Hus continues their maintenance work.

What is causing the damage?

The damage is caused by moisture. A so-called alkali-silica reaction occurs, where

chemical compounds of silicon and oxygen (silicates) in the concrete are dissolved by the alkaline pore solutions. An alkali-silica gel forms and absorbs water, which swells at frost temperatures and cracks stone and concrete, leading to reinforcement corrosion.

What happens next?

Over the next six months, the provisional support columns will be replaced by better steel columns on each floor so that Akademiska Hus can start to repair the beams and columns on the outside. To avoid recurrent damage, all columns and beams in houses A-H will be protected by a metal cap and treated with a Gore-Tex-like gel. As this work must take place during the warm months, it will not be completed until the end of the summer of 2014.

Column at Arrhenius laboratory.

More than 2,500 researchers in the Research Database

The Research Database at Stockholm University now contains about 2,000 approved external grants. More than 2,500 researchers have been added to the system with their name and photo. The database receives about 4,000 visitors each month from all over the world. Statistics show that half of all visitors come from abroad. 10 per cent of the total number of visitors are from the USA, 7 per cent from Germany, 6 per cent from the United Kingdom and 3 per cent from India.

By using the search window, the visitor can get search results on all entered text. It is also possible to search for the researcher's name or click your way through the departments' websites. Researchers can log in with their own university account and update their research profile without having to go through the webmaster/information officer at the department.

In May 2012, the Research Database was linked with a national platform for research information, Sweden ScienceNet. The link makes it possible to automatically collect information about research connected to Stockholm University and to publish on the University's website.

Are you in the Research Database?

Is there information about you and your research in the Research Database? Log in to check and write a few lines about your research. As a researcher, you can log in with your university account and start using the Research Database as your personal webpage. Instructions on how to add information are available at www.su.se/medarbetare/service/forskning/forskningsdatabasen. If you have any questions, please contact Emre Özlü, emre.ozlu@su.se.

Urban farmers.

Students cultivating a garden

A GARDEN IS growing on the grass outside the metro station. It is the result of a summer course in urban farming. Next year there will be fruit and berries to eat.

After studying the site's function, as well as its sun, soil and wind conditions, the students have planned and designed the emerging plant bed, creating a garden with edible perennials and a beautiful, green environment. It is a so-called forest garden, created using agroforestry methods which are a way of farming with minimal impact on the environment. An

important aspect is to reuse resources from the local area. The garden thus contains hay and stable waste from the 4H garden in Stora Skuggan, compost mulch from the Bergius Botanic Garden, and the plant beds are separated using branches from sick trees that were cut down on campus.

Anyone may visit the farm and sample the crop. It will also be possible for anyone studying or working at the University to take part in caring for the garden.

University website goes mobile

JUST IN TIME for the autumn application period, the University's website will receive a much needed mobile adaptation. The mobile website is created using so-called "responsive templates", which means that the appearance of the website is automatically adapted to the visitor's type of unit: a computer, tablet or mobile phone.

The advantage of this kind of adaptation is that there are no separate websites for computers and mobile devices, something which often means that content believed to be of no interest to mobile visitors is excluded.

The mobile adaptation will be implemented first on the central websites, i.e., www.su.se,

www.su.se/english and www.su.se/medarbetare. Each website in the University's web publishing platform, Polopoly, will then gradually be adapted to mobile devices.

Exercise at work

All employees with a monthly salary at Stockholm University are entitled to one hour of preventive care per week on paid time. In addition, the Technical Support Office (the staff gym) and Human Resources Office (Frescatihallen) provide a number of free or heavily discounted activities for University employees. All active research students, regardless of financing, are also covered by the preventive care agreement.

In addition, employees are entitled to reimbursement for 1,500 SEK per year for preventive care (receipt required). Reimbursement is provided for exercise fees or the purchase of entry passes for exercise facilities such as gyms, swimming pools or for other physical activities. However, the activity should be a basic fitness sport, i.e., not golf, horse riding or similar.

Time to say goodbye - for now

Three major universities; Stockholm University, Karolinska Institutet, and KTH Royal Institute of Technology, joined forces and created for the first time: Stockholm Summer School. Students from all part of the world attended Stockholm Summer School and could choose between five courses of 6 credits each. These courses were accompanied by a series of star lectures held by prominent researchers from all three universities.

Thanks to an exciting and varied social activity programme, the students got a good chance to know Stockholm and its surroundings as well as meeting friends from all over the world.

This was the first time the three universities organized Stockholm Summer School – but not the last. During the beginning of the autumn term the planning for Stockholm Summer School 2013 is starting.

Introductory courses for new employees

Stockholm University offers all new employees an introductory course to provide the knowledge and tools to quickly get to know their new work place. The autumn's introductory courses are provided in both Swedish and English, and both occasions end with mingling and snacks.

FP7 calls for proposals 2012-2013

On 10 July, the European Commission published the final calls for proposals within the 7th EU-Framework Programme for Research and Development, FP7. This involves 8.1 billion euros (about 70 billion SEK) of research aid. If you would like to know more about any call, please contact the staff at the Research Liaison Office. <http://ec.europa.eu/research/participants/portal/page/home>

New announcement at Future Learn

Future Learn is a University-wide development project regarding the use and development of communications technology in education at Stockholm University. Now there is a third opportunity to seek project funding. The deadline is 15 October. More information is available at <http://dsv.su.se/futurelearn/>

Owlets – but not in the birdhouses

Last spring we wrote about the owl project started by the University and Akademiska Hus. Birdhouses were installed last winter to attract nesting tawny owls and thus help to reduce the number of rats at the University. An inspection at the end of the spring showed that no owls had nested in the birdhouses; however, tawny owls have nested in many other places in the area, and several owlets were spotted in the spring.

This autumn, sawdust will be placed inside the birdhouses. The tawny owls like soft ground, so this might improve the chances of attracting a few couples to the birdhouses next spring.

Krönika

FOTO SIGNE SVEDS SÖDERLUND

Jenny Madestam

Jenny Madestam är forskare och lärare vid Statsvetenskapliga institutionen. Hon disputerade på en avhandling om partiledarideal i svenska partier och forskar nu om rekryteringsprocesser i partier. Hon är även krönikör i Expressen.

Kliv ut ur husen i Frescati!

DEN SISTA JUNI tog jag Gotlandsfärjan över till Visby för en veckas total impregnering i det mesta som rör svensk politik. Det var dags för Almedalsveckan. Som forskare med fokus på politiskt ledarskap är veckan en höjdpunkt, och kan betraktas som en form av empiriska studier. Här kan våra svenska partiledare betraktas i full aktion. Men utöver den första uppgiften som akademiker så ägnade jag mig även åt den tredje, genom deltagande i såväl olika seminarier som i mediala sammanhang. Almedalen är nämligen ett ypperligt tillfälle för oss forskare att vårda uppgiften att föra ut våra kunskaper till det omgivande samhället.

IBLAND får jag frågan varför jag deltar i media. Mitt svar på frågan är enkelt. Det är en självklarhet att mina kunskaper ska förmedlas till omgivningen. Vad fyller de annars för funktion? Den forskning som produceras på universitetet har folket där ute, som faktiskt är med och finansierar vår verksamhet, rätt att ta del av. Den forskare som ägnat kanske många år åt en fråga och slutligen nått ett svar borde dessutom själv vilja berätta om detta. Det kan man göra genom artikel i internationell tidskrift, ja. Men det kan man också göra genom att låta sig intervjuas av en journalist.

Men vi har inte bara en roll att fylla som rapportörer av forskningsresultat. Som forskare besitter vi även förmågor och verktyg som gör oss kompetenta att analysera, förstå och förklara samhällsfenomen även i bredare bemärkelse. Dessa kvaliteter, menar jag, är något som särskiljer forskarutbildade från andra. Fler borde alltså kliva ut ur husen i Frescati och delta i samhällsdebatten.

Det här är lätt att säga men svårare att genomföra. Av flera skäl. Till att börja med handlar det om tid och prioritering. Den inomvetenskapliga meriteringen i dag sker genom publicering av artiklar i internationella tidskrifter. Har du inga sådana kan du glömma avancemang i den forskarmässiga karriärstegen. Detta tar tid

och kraft, vilket naturligtvis gör att annat bortprioriteras. Att skriva debattartiklar eller sitta i morgonsoffor är inget som räknas på din CV. Vidare finns en uppenbar krock mellan den inomvetenskapliga kulturen och den så kallade medialogiken, vilket sannolikt också verkar avskräckande för många forskare. En intervju i tv eller debattinlägget i pressen skiljer sig radikalt från det vetenskapliga seminariets logik. Förkortning, förenkling och förytligande står i bjärt kontrast till det vi skolas in i. Slutligen finns en attityd att bryta mot om du väljer att delta i livet utanför universitetet. Min erfarenhet är att det alla gånger inte riktigt ses som korrekt att delta. De forskare som syns och hörs i samhällsdebatt och media är inga "riktiga" forskare, de är lättviktare vetenskapligt sett. Den här attityden kan säkert få många att hesitera inför att svara på en journalists frågor.

Ytterst är det kanske en lägningsfråga, somliga gillar det andra inte. Min förhoppning är dock att fler vågade och ville värna den tredje uppgiften mer. Samhället där ute väntar på dig. Dessutom kan det ge både dig själv som forskare, din institution och universitetet i sin helhet någonting positivt tillbaka. Nästa år ska vi vara fler på färjan över till Gotland.

JENNY MADESTAM

» Det är en självklarhet att mina kunskaper ska förmedlas till omgivningen. Vad fyller de annars för funktion?